

EDINOST

GLASLO SLOVENSKEGA KATOLISKEGA DELAVSTVA V AMERICI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Izhaja dvakrat na teden.
Velja za celo leto \$3.00
Published every weekly.
Subscription \$3.00 yearly.

"EDINOST"
1849 W. 22. St.
Telephone:
Canal 98,
Chicago, Ill.
ZA RESNICO IN PRAVICO.

ŠTEV. (No.) 46.

CHICAGO, ILL., TOREK, 14. JUNIJA, 1921.

LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

NAJNOVEJSE VESTI.

ZVEZA KATOLIŠKIH MOŽ.

Vsakdo ve in čuti, kdor le malo zna misliti resno, da je danes resen čas, ko so dolžni vsi katoliški možje se organizirati in sicer ne samo v kake podporne jednote, kjer se skrbi samo za materialno stran človeškega življenja, temveč pred vsem v organizacije, ki skrbijo veliko bolj za duhovno stran narodnega življenja, za višje ideale in principe, načela, ki so veliko močnejša podlaga splošne sreče kot vse zlato in srebro, kot vse iznajdbe, pa tudi močnejša obramba reda in miru na svetu, kakor vsi milijoni vojakov, vsi kanoni in vse bojne ladije.

Kakor smo v "Edinosti" že večkrat sporočali, se je ustanovila pod vodstvom škofa Schrembsa velika svetovna organizacija Catholic Laymen's Council vseh katoliških lajkov, katero bodo pred vsem naši ameriški škofje z vso energijo razpleli po celi Ameriki. Sedaj se posamezne škofije pripravljajo, da bodo druga za drugo organizirale svoje moštvo in ga razvrstile pod to skupno zastavo katoliške edinosti in solidarnosti.

Tako bodo imeli tak dan slovesne ustanovitve nadškofijske podružnice Catholic Laymen's Councila v Milwaukee. Mil. g. nadškof Messmer je pred svojim odhodom v Rim izdal posebno škofijsko pismo na vse vernike svoje nadškofije in na štirih različnih krajih bodo veuiki ljudski shodi, kjer bodo razni govorniki v navdušenih besedah navduševali katoličane, da se organizirajo v eno skupno vojsko na boj za svoje pravice in za napredek katoliške misli med katoličani v Ameriki.

V svojem pismu pravi nadškof med drugim:

"Ne bode dolgo, ko bodo naši katoliški možje primorani, da bodo zagrabili za orožje in šli v boj za svojo katoliško cerkev. Znamenja bližajočega sovražnega nastopa proti katoliški cerkvi v Ameriki se vedno bolj in bolj ponavljajo kakor v časopisju, kakor na raznih govorniških odrih, v raznih verskih sektah in celo po zakonodajnih vladah po raznih državah.

Dvojna je naloga, katero ima katoliško moštvo danes: prvič da podpira božje delovanje svoje katoliške cerkve, z njo sodeluje in drugo, da brani njene od Boga ji zagotovljene pravice, kajti moralne in socialne današnje razmere so take, da skušajo z vso silo zavirati njeno delovanje med narodi in njen napredek pri razširjanju božjega kraljestva na zemlji in jo oropati vseh njenih pravic.

Noben pazen opazovalec našega ameriškega naroda ne bode oprekal, ako trdim, da so v resnici danes take razmere tukaj in da odločno merijo na to. Verska brezbrzičnost se širi, moralna pokvarjenost napreduje, lakota in želja po svetnih dobrinah in zabavah raste — vsi ti pojavi v našem modernem življenju so mogočna zavira, ki močno zavirajo razširjanje naše sv. vere.

Kaj je nekoliko tisočev spreobrnencev (konvertitov) vsako leto, ako pa na drugi strani izgublamo tisoče in tisoče duš, ki so bile že naše, ali pa, ki bi imele biti naše. Ako vprašujemo po uzrokih, zakaj katoliška vera ni bolj napredovala v združenih državah, posebno v zad-

njih letih, ko katoliško naseljenstvo ni pomagalo množiti števila katoličanov kakor prejšnja leta, najdemo da ni vsega tega krivo naše duhovništvo, temveč da lajki, in pred vsem katoliško moštvo nosi enaki del odgovornosti.

Med vzroki tega primeroma tako malega napredka katoliške cerkve v Ameriki naznotraj vključ njene naravni rodovitnosti, katera ji je bila lastna drugod in v drugih časih, naj opozarjamo na dejstvo, da nam je manjkalo do sedaj skupnega zanimanja za skupne katoliške koristi in zadeve katoliške cerkve. Ako katoliška cerkev ne živa danes v Združenih državah onega vpliva in onega odličnega stališča, katerega bi morala in bi lahko vsled svojega števila, je to samo radi tega, ker se ni poskrbelo, da bi moglo njena neustavljiva sila za reformo in obnovljenje in napredek kakor tudi za blagostanje zaiti globoko v mase naroda in v vse sloje tako, kakor bi se bila morala".

Te besede dajo gotovo vsakemu katoliškemu lajku veliko misliti.

Mi smo jih v tej ali drugi obliki že velikrat ponovili. Izdali smo posebno brošurico, v kateri smo jih skušali v posebno poljudnem tonu predložiti ameriškim Slovincem, pa se nam je v katoliškem listu od katoliškega duhovnika odgovorilo, da smo fanatiki in črnogledi.

Tu govori častitljiv apostolski mož, ki je veliko videl in veliko skušal. Zato opozarjamo posebno milwauške in sheboyganske katolike, da se sedaj tudi oni zavedo in se krepko pridružijo drugim katoliškim možem te nadškofije s svojimi enakimi organizacijami.

Ti shodi se bodo vršili v Milwaukee 20. junija, v Fond du Lac 21. junija, Watertown 22. junija, Madison 23. junija in Janesville 24. junija.

KONVENCIJE KATOLIŠKIH BORŠTNIKARIC.

Državna konvencija Reda Katoliških Borštnaric države Illinois se je začela danes v Springfieldu. Naše borštnarice sv. Štefana so poslale kot delegatino na konvencijo Miss Mary Kremesec, ki je odšla včeraj večer v Springfield.

Ta jednota ima kakor znano pri sv. Štefanu močno društvo Sv. Neže, ki jako lepo napreduje.

STAVBINSKE RAZMERE V CHICAGO.

Nikakor se niso mogli zjediniti

delavci in stavbinski gospodarji glede plač. Stavbeniki so zahtevali na vsaki način, da se rokodelcem plača zniža na dolar na uro. Delavci tega niso hoteli, da bi večina delavstva rada delala tudi za dolar na uro, raje kakor pa postopala brez dela in stradala cele mesece.

Vendar voditelji so se dali pokupiti in so zadrževali celo delo. Sedaj so se pa zjedini in izvolili sodnika Landisa za svojega sodnika, ki naj razsodi med obema stranikama. Kakor bode on določil, tako pa naj bode.

Zato gredo delavci jutri, v sredo na delo za staro plačo. Me tem časom pa naj sodnik Landis preišče celo zadevo in odloči plačo, ki bo pravična za obe strani.

Tako upamo, da se bode cela zadeva ugodno rešila v najkrajšem času in bode mogoče začeti s zidanjem slovenske šole v Chicago.

VSPEHI PROHIBICIJE.

Predsednik "Zveze lastnikov farm za rožine" je rekel v Washingtonu pretekli teden, da je njegova organizacija prodala minulo leto 16.000 ton rožin za "domače pridelek domače kleti", namreč mušajn. — To tekoče leto, pravi, bode žetev rožin izvanredno velika. Nekako 190.000 ton jih je baje že naročenih. — Tb bode še pijače! Živio prohibicija!

ZA DOBRE CESTE.

V Springfield, Ill., je senat odobril predlogo, po kateri bode država Illinois potrosila 60 milijonov za dobre ceste tekom prihodnjega leta.

ZA PRIHODNJI KOLEDAR AVE MARIA 1922.

Vsa društva in vse slovenske gg. duhovnike, kakor tudi vse posameznike, ki žele imeti v prihodnjem koledarju kake slike ali kaka poročila, naj nam nemudoma pošljejo vse, ker je že skrajni čas.

Za priobčenje slik društev ali posameznikov računamo toliko, kolikor nas stane in potem bomo pa vrnilo dotični "Cut" ali "kliše", to je bakreno ploščo vsakemu, da bode to potem njegova lastnina.

Letos imamo že nad 600 naročil za stari kraj, da bomo poslali koledar tja. Jako zanimivo bode, ako bodo rojaki v starem kraju brali o našem napredku ali nazadovanju, o raznih slovesnostih in društvih.

Zato prosimo, na ljubo dobri stvari in dobremu imenu nas vseh ameriških Slovincem, naredimo Koledar zanimiv in zato naj sodeljuje vsa-

kdo, kedor more.

Vse slovenske trgovce prosimo, da naj nam pošljejo svoje oglase.

Vse naše zastopnike prosimo naj hite z nabiranjem oglasov.

BULGARIJA IN SRBIJA.

Pogajanja se vrše, po katerih bi se zblížali državi Bulgarija in Srbija. Do sedaj je bila glavna zavira tega zblížanja sovražstvo Srbije do Bulgarije. Vendar v tej celi akciji se vidi jasno pot, katero hodi Srbije. Dokler se je bala Slovencev in Hrvatov, tako dolgo je pridigovala sovražstvo do Bulgarije in kričala je nad velikimi krivicami, katere je Bulgarija naredila Srbiji. To le radi tega, da je dobila čas, da je dosegla centralizacijo in podjarmljenje Slovencev in Hrvatov. Sedaj pa misli zviti Pašič, da more iti korak dalje in začeti pogajanje z Bulgarijo.

Vendar kedor jasno pazi na vse to početje, vidi v vsem tem delu otroško igravo s hišico iz kamenčkov, katera bode stala do gotove višine, v gotovi višini se bode pa vse porušilo. Ako Pašič in slovenski liberalci še ne vedo tega, mu jim mi zakličemo na ves glas preko oceana: "Norec je vsakdo, ki misli, da bo nasilje in da bodo bajoneti držali danes kako državo skupaj. Danes bo držalo skupaj samo to, kar je sezidano na močne ideje, na edinost, na načela skrajne pravičnosti in enakosti".

ANEKSIJA REKE.

Kakor se poroča iz Rima, sta se Italija in Jugoslavija zjedini na tem, da naj Italija za stalno zaseđe Reko in celo Primorje, katero ima sedaj in sicer da se bode to zgodilo s 1. julijem.

TRI TISOČ ZA UMOR MOŽA.

Neka Mrs. Kaber v Clevelandu, O., je živela v nesrečnem zakonu s svojim možem. Da bi se ga iznebila je s svojo hčerjo sklenila, da ga "spravi s poti". In res po neki ženski iz Sandusky, O., sta najeli dva človeka, katera sta ponoči napadla moža v spanju in ga zakala. Baje sta obljubili tri tisoč za to "uslugo". Sedaj sti obe v ječi in čakati porotne obravnave. — Mrs. Kaber je rekla, da sta najeli ta dva moža, da bi kot duhova zastrašila moža in ga pripravila do tega, da bi lepše ravnal z družino. — Tudi v tem slučaju igra veliko in važno ulogo špiritizem. Žena namreč trdi, da ji je to svetoval duh, katerega je

vprašala za svet potom neke špiritistinje.

PROTI PROHIBICIJI.

V New Yorku se pripravljajo na veliko parado kot demonstracijo proti prohibiciji v Z. D. — Baje bodo nesli v procesiji velik sod "viske" pred parado in vsi pijanci cele Amerike bodo šli v New York, da bodo šli za parado. — Jako zanimiva parada!

BODIMO ZDRAVNIKI IN NE BARTENDERJI.

Pri zborovanju Zveze zdravnikov v Bostonu je prišlo na razgovor tudi določilo prohibicijske postave, po kateri smejo zdravniki kot zdravilo predpisovati "visko", žganje. Sklenila se je resolucija, ki poziva vse zdravnike Združenih držav, da naj se te pravice poslužujejo s posebno pazljivostjo. "Bodimo zdravniki, in ne bartenderji (kelnerji)", pravijo v resoluciji.

NA VISLICE.

Wanderer, ki je najel nekega neznanega potepuha, da bi napadel zvečer njega in ženo, ko se bosta pozno ponoči vračala domov, to pa z namenom, da bode v tem samo lahko ustrelil svojo mlado ženo, pa je pri tem ustrelil oba, mora v Chicago umreti na vislicah prihodnji petek. Prav isti dan bi moral viseti tudi znani morilec Gene Geary. Toda protekcija je "Žiniju" dobila začasno odgojenje smrtne kazni.

NASELJENIŠKE TEŽAVE.

Kakor znano, je postava, ki omejuje za dobo enega leta naseljenstvo v Združene države, bila sprejeta v obeh zbornicah, je bila podpisana od predsednika in je že tudi postava. Toda v tem so pa prišle v New Yorksko luko ladije s tisoči in tisoči naseljencev. Ti so odšli od doma predno je bila postava sklenjena. Kaj sedaj? Ali naj se jih pusti v deželo? Postava to prepoveduje. Odbor, ki je imel to postavo v zbornici v rokah, je imel že več sej, pri katerih se je sklenilo, da se bode one nseljence, ki so odšli od doma pred 8. junijem, vse pustilo še v Ameriko, ako ne bode kakih drugih navadnih zadržkov. Ta teden pride ta popravek postave na glasovanje v zbornici in vsi so prepričanja, da bode tudi sprejet.

NAROČAJTE IN PRIPOROČAJTE LIST "EDINOST"!

Chicaški Slovenci!

Hočete v jeseni šolo? Gotovo jo hočete in Vaši otročiči jo zahtevajo. Pa tudi vaš žep jo zahteva, ker je sedanje bre-me za šolnino preveliko za Vas.

Dobro! Sedaj treba, da se postavimo na noge in začnemo delati, kakor se v Chicagi še nikdar ni delalo, kakor se med nami še nikdar ni žrtvovalo!

V soboto večer po večernicah se začne far ali bazar za našo novo šolo.

Ne pozabite! Vsak katoliški Slovenec Chicage je dolžan, ako je res Slovenec in ako je res katoliški Slovenec, da v soboto, v nedeljo in dalje pri vseh naših večerih, ko bomo imeli bazar, pride na bazar in sodeluje. Naša ženska društva in naši možje so bili krepko na delu že dolge tedne. Sedaj treba da stopi na noge in prime za delo še vsakdo, kedor resno misli.

Zato v soboto večer VSI CHACAŠKI SLOVENC! NA FAR!!!

ALI ŠE NE VEŠ — kako je koristno biti naročen na liste "Glasnik", "Ave Maria" in "Edinost"?

Dobro! Potem ti ipovem samo to le: (1) to so najbolj zanimivi slovenski listi. Urejevani so znatveno in s skrbjo. Kar je pa še največ vredno: z razumom in srcem. (2) Prinašajo toliko zanimive tvarine, da jih ne bode tako lahko pustil, kdor jih bode enkrat naročil. (3) Smatrajo se naročniki nanje za dobrotnike frančiškanskega reda in se za nje bere poleg drugih številnih svetih maš tudi redno vsako nedeljo ena sveta maša v cerkvi Sv. Štefana v Chicago, Ill.

Ali ne misliš, da je toraj vredno biti naročnik teh listov? Si tudi ti njih naročnik? — Si že kakega svojega prijatelja pridobil za nje? Kako ti bode enkrat hvaležen, ako si ga! Veliko dobro delo si storil na njem! Vrjemi mi!

Naročajo se:

SLOVENIAN FRANCISCAN PRESS,

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

Ko prebereš ta listek, daj ga sosedu! Hvala lepa že naprej za to uslugo!

IZ SLOVENSKEGA NAŠELBINA.

Chicago, Ill. — Prihodnja sobota in nedeljo, 18. in 19. junija, ne bode fera v naši slovenski cerkvi, ker je slovesno sveto obhajilo otrok in konec šolskega leta. V nedeljo zvečer bodo priredili otroci malo zabavo v cerkveni dvorani, kjer bode tudi "graduiranje" onih otrok, ki so končali ljudsko šolo in odhajajo ali v višjo šolo ali pa na delo. Dobili bodo vsak svojo diplomu.

Prireditve bode šla v korist naših Orličev, Boy Scoutov, da si bodo nakupili raznih potrebnih stvari za napredek društva in za razne igre in zabave.

Boy Scouti bodo priredili igri "Kmet in Vrag". Druži otroci bodo zapeli nekoliko pesmi.

Stariši in vsi farani, pridite v obilnem številu na to prireditve!

Za vstop se bode pobirale pri vstopu prostovoljnih darov in vse farane prosimo, naj bodo darežljivi, ker gre za dober namen.

Šolski otroci in Boy Scouts.

So. Chicago, Ill. — V nedeljo 19. julija bode slovesen sprejem naših žena in mater v novoustanovljeno "Društvo Krščanski Žena in Mater", katero je bilo ustanovljeno za čas svetega misijona. — V ta namen imajo vse članice skupno spoved v soboto večer in v nedeljo zjutraj skupno sv. obhajilo in večer bode slovesen sprejem pri večerni pobožnosti. Slovesen sprejem bode izvršil Rev. Dr. Hugo Bren OFM. — Upamo, da bode vse žene in matere, katere so se ob misijonu zapisale v društvo, ostale društvu zveste in da bodo vse prišle k sprejemu. Pridružijo naj se jim pa tudi nove članice. Takoj po sprejemu bode seja, kjer se bode napisala imena, plačala vstopnina, in vsaka dobi društveni obrednik.

Chicago, Ill. — Mr. Frank Kozjek, naš dober rojak, ki je pred kratkim izgubil svojo ljubljeno hčerico, ima drugo nesrečo. Zbolela mu je tudi srednja nadbudna hčerkica, da jo je moral odvesti v Springfield, Ill. v Sanitarium, kjer ji želimo prav kmalu popolnega zdravlja. Deklica je bila jako dobra deklica.

Naša naselbina krepko napreduje gospodarsko. Rojaki vedno bolj in bolj kupujejo hiše v okolici cerkve. Če bode tako šlo naprej, bode kmalu vse okoli v slovenskih rokah. Tako je treba. Rojaki, kar naprej! Lotite se tudi trgovin, kedor ima le potrebne zmožnosti in denar za to.

Mrs. Vavpotič, doma iz Domžal, ki je pred kakim pol letom prišla sem in do sedaj stanovala daleč od nas, se je tudi naselila s svojim možem v naši naselbini. Blago družino lepo pozdravljamo.

Poročila sta se pretekli četrtek v naši slovenski cerkvi beneška Slovenca Jožef Tomaželi in Julia Trinko. Priči sta bila John Simonelič in Štefan Lesica. Bilo srečno! Ta poroka je pa sprožila vprašanje, ali so beneški Slovenci Italijani ali so Slovenci. Italijanski župnik Rev. Quaglia namreč trdi da so vsi Slovenci, ki spadajo v Italijansko sužnost, kamor so bili prodani od Venečian, sedaj Italijani in da je njih jezik samo "dialeto", samo dialekt-narečje. — Na, ta je pa dobra! Slovenščina je od sedaj samo "dialeto" italijanščine. Ste že videli večjo modrost? Odločilo se je, da so vsi Slovenci, naj so v kateri koli sužnosti doma, tukaj vedno še Slovenci in kot taki vsi člani naše župnije.

FOREST CITY, PA.

Tukaj v slovenski cerkvi sta se poročila Mr. Alojzij Morkel in nevesta Terezija Brvar. Priči sta bila Mr. Uršič in Mr. Kobivšek. Novoporočencema želimo mnogo sreče in blagoslova v zakonskem stanu.

Prišla sta iz Clevelanda na ženitovanjsko potovanje Mr. John Baitz in Mrs. Mary Baitz, prejšnje ime Mary Spec. Mi Forestcičanje jima častitamo in želimo mnogo sreče in blagoslova v tem krasnem stanu. Mi v Forest City zelo pogrešamo Mrs. Baitz, ker je bila sploš-

no priljubljena. Kakor smo imeli lepo majniško pobožnost, tako imamo sedaj v juniju lepo pobožnost presvetega Srca Jezusovega vsaki torek, petek in soboto ob sedmih zvečer. Pri vsaki pobožnosti je polna cerkev.

Zastopnica.

New Haven, Conn. — Ker ste že drugič v Vašem listu omenili četvorčinke, rojene pred nekaj tedni, vam sporočam, da se nahajajo ti četvorčki v našem mestu New Haven, Conn., v bolnici Grace Hospital. — Stariši so Italijani. Otroci so bili rojeni sicer doma, nekje v zgornjem delu mesta ter so z materjo vred zdravi in krepki. Vsled silnega navala radovednežev, posebno pa radovednic, je preskrbel zdravnik, da so otroci z materjo vred prepeljejo v bolnico. Ta bolnišča je takoj pri naši bolnici sv. Rafaela, proč le kakih 50 korakov. Ko sem bil po opravilu kot duhoven v bolnici tisti večer, me je zdravnik povabil, da si ta "čudež" ogledam. Nisem hotel biti toli radoveden, zato sem prjazno odklonil. Pa čemu tudi. Lahko vidim vsaki dan celo vrsto novorojenčkov v naši bolnici, v tako imenovanem "Baby Ward". Tu jih je v dveh vrstah raznovrstnih, skoraj 30 "babes". Mislim si 4 skupaj in četvorica, je tu, ker otrok je otroku podoben. Bolnica Grace Hospital ne vzame samo za ta nenavaden slučaj od starišev nikakega plačila, pač pa se zbira denar po mestu za otročiče. Najbrže zato, da se stroški plačajo. Čuje pa se, da bo ta denar za izšolanje omenjenih otrok, česar pa ne vrjame, ker Italijani niso ravno posebno radodaren rod, drugi se pa ne menijo toliko. Tega naroda pač nihče ne ljubi posebno.

Čuje se, da je neki bogataš, ne Italijan temveč Amerikan, — naročil poseben voziček za to četvorico. Kako bode pa mati vozila po mestu vse štiri, je zopet drugo vprašanje. Tu v New Haven ni nikakih Slovencev, da bi jaz vedel, pač pa je polno Italijanov in ti so v verskem oziru silno zanemarjeni ljudstvo. — Bajje jih je nad 40 tisoč. Dalje je precej Poljakov in Litvinov. Drugače pa so samo Angleži — Amerikani. Sploh pa to mesto ni pripravno za Slovence.

R. J. T.

Valley, Wash. — Že dolgo se ni nobenem oglasil iz naše naselbine, zato naj vam jaz napišem par vrstic.

Pred kratkim nas je zapustil mesec majnik, v katerem se Marija najbolj slovesno časti. Vsa narava se povzdiguje k njeni časti in kako tožno mi je pri srcu, ko mislim na to, kako hitro beži čas in zgine v večnost.

Dne 29. maja smo obhajali praznik Presv. Rešnjega Telesa. Imeli smo prav lepo in ugodno vreme. — Veliko ljudstva je prišlo tudi iz sosednje fare Cevilah, Wash. Cerkev je bila lepo okrašena in ravno tako tudi kapelica. Vse je bilo v cvetlicah, vencih in zastavah, za kar se moramo zahvaliti našem altarnemu društvu. Pri nas imamo tudi društvo Najsv. Imena. Kako lepo je bilo videti, ko je korakalo to društvo v procesiji in je imel vsak član društveni znak na prsih! Še le eno leto je, kar je bilo ustanovljeno in že se je tako razvilo. Bog naj ga blagoslovi, da bi še bolj rastle in napredovalo.

Mary Swan.

Frontenac, Kans. — Dnevi od 22. do 29. maja so bili za zavedne katoliške Slovence v kraju Frontenac in njegovi okolici dnevi veselja in dušnega prererenja, ker jih je obiskal Father Benvenut Winkler, slovenski frančiškan iz Chicago, in je vodil pri njih sv. misijon. Udeležba je bila celi teden prav lepa. V obilnem številu so prihajali posebno tisti rojaki, ki so raztreseni po farmah in nimajo sreče, da bi imeli, v svoji sredi slovenskega duhovnika. Če pomislimo, da preplavlja Frontenac in njegovo okolico slabo, brezversko časopisje, če pomislimo, da tamkajšnji Slovenci leta in leta ne slišijo pridige v svojem materinem

jeziku in če vpoštevamo, da nekateri odpadli Slovenci s silnim terorem (to je "prostost") delujejo proti veri in cerkvi, in s satansko zlobo smešijo javno one verne Slovence, ki radi izpolnjujejo svoje verske dolžnosti. — potem moramo reči: "Hvala Bogu, lepa je bila vdeležba in ginljiv konec sv. misijona". Vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, da se je cerkvena pobožnost tako lepo izvršila, kličemo: "Povrni Bog!" Onim kremenitim, značajnim krščanskim družinam, ki sredi Sodome in Gomore ne opešajo v svojem verskem prepričanju in življenju, dal Bog zmago v dušnem oziru in da bi videli naposled tudi druge svoje rojake v naročju cerkve in vestnem izvrševanju katoliških dolžnosti! Pomozi Bog!

Cleveland, O. — Čakam pa čakam pa je vse tiho! Imeli smo tako slavno pretečni teden, da je bilo veselje. Koncert, kakoršnega še ni bilo pri nas se je vršil, pa do sedaj še nobene kritike. Ako uzamemo besedo kritika, kakor se včasih rabi, namreč, v pomenu naševanja napak, potem se ni čuditi, da se ni nobeden oglasil, ker uspeh koncerta je bil popoln.

Za društvo Lira je kaj takega navadna reč. Kdor ne ve, da je to društvo v cerkveni, kakor v narodni pesmi prvo med prvimi pevskimi društvi v Ameriki. Društvo Slovenija pa je še mlado komaj dve leti staro, pa je že doseglo tako splošno povoljen uspeh.

Program za koncert je bil jako dobro urejen in točke zelo prijetno izbrane. Prva je bila godba. Velika American Steel and Wire godba je igrala več komadov tako dobro, da je uživila celo priletne veterane iz nekdanje avstrijske armade. Takoj za instrumentno godbo pa je prišla na vrsto "The Star Spangled Banner", katero je pelo okoli sto izvežbanih pevcev, to je, zjedineni društveni pevci. Društvo Slovenija na vrsto "The Star Spangled Banner", katero je pelo okoli sto izvežbanih pevcev, to je, zjedineni društveni pevci. Društvo Slovenija na vrsto "The Star Spangled Banner", katero je pelo okoli sto izvežbanih pevcev, to je, zjedineni društveni pevci.

Program za koncert je bil jako dobro urejen in točke zelo prijetno izbrane. Prva je bila godba. Velika American Steel and Wire godba je igrala več komadov tako dobro, da je uživila celo priletne veterane iz nekdanje avstrijske armade. Takoj za instrumentno godbo pa je prišla na vrsto "The Star Spangled Banner", katero je pelo okoli sto izvežbanih pevcev, to je, zjedineni društveni pevci. Društvo Slovenija na vrsto "The Star Spangled Banner", katero je pelo okoli sto izvežbanih pevcev, to je, zjedineni društveni pevci.

Slovenija, naše domače pevsko društvo, je istotako lahko ponosna na svoj uspeh. Zbor je sicer še nepoznan izvan naselbine, a ni pa vzroka, da tako ostane. Pevci in pevke so pokazali pri tem koncertu, da imajo krepke in dobre glasove. Naš pevovodja, Mr. Simčič, pa je spreten voditelj. Dobro se peli vsi zbori, možki sicer potrebuje še ogledanja, kar pride po ustrajnih in rednih vajah. Možki zbor, prav za prav, šele začnjenja, pa gre, gre! Le tako naprej. Ženski in mešani zbori, kakor tudi šolski zbor deklic so pa pokazali zmožnosti prve vrste in veseli nas, da smo bli tako prijetno iznenadeni. "Pozdrav! — kako krasno zo ga zapeli! Istotako "Ne zveni mi" in "Ko Ptčica ta mala". To je blo petje, srce bodreče, tako, da so ga laskavo pohvalili tudi drugo rodci, ki sicer besed niso razumeli. Naj bodo ti uspehi toraj društvu Slovenija v bodrilo za nadaljnje delo in urjenje. Ni se jim več treba bati pokazati se v javnosti. Pa ne samo to, marveč tudi cerkveno petje, ki ga oskrbuje Slovenija, je zadostno spricevalo, da naši pevci smelo stopajo v prvo vrsto pevskih društev v Ameriki. Kličemo jim toraj kmalo na svidenje!

POZOR, PUDOBCCI!

Vsem ožjim rojakom in rojakinjam po Ameriki naznanjam, da sem prejel pismo iz našega rojstnega kraja, kjer nas vsi domačini najpriskonejšje prosijo, da bi jim kaj po-

magali za nove zvonove. Ali se še kaj spominjate na lepe glasove, ki so doneli po Loški dolini? Ali se še kaj spominjate, kako lepo so potrkavali ob sobotah popoldne in za praznike, da je človeku kar srce poskakovalo od veselja? Pri teh srebnodonecih glasovih smo pozabili na vse težave minulega tedna. In kadar nam je smrt ugrabila ljubljene sorodnika ali soseda, tedaj so isti zvonovi zapeli otožno in pretresljivo žalostinko. Dragi Pudobec in Pudobka, teh krasnih in pretresljivih glasov zdaj naši domači zelo pogrešajo. Kolika zapuščenost vlada zdaj tam! Pomisli, kako bi bilo Tebi hudo, ako bi bil Ti zdaj tam! Zato, dragi Pudobci in drugi dobrotniki, pomagajte vsak po svoji moči! Vaše ime bo ostalo za vedno zapisano med dobrotniki Vaše rojstne župnije. — Darovi naj se pošiljajo na John Intihar, 1397 E. 39th St., Cleveland, O.

John Intihar.

Novice iz Loraina — Poročili so se: Jos. Škerjanc in gščna Rozie Samec, družica je bila gščna Berta Samec, tovariš pa Frank Anzelc. — Nadalje se je poročil Leopold Skapin z gščno Antonio Debevec, družica je bila Miss Josephine Popek, tovariš pa Louis Mahnič. Mladim parom častitamo. — Tu bo praznovalo 11. junija dr. sv. Alojzija, št. 29. JSKJ 20 letnico svojega obstanka. Društvo priredi banket v Virantovi dvorani ob 7. zv. — Igrala bo Victor godba pod vodstvom g. Tomazina. To je drugo slov. društvo Lorainu, ki praznuje 20 letnico, prvo je bilo dr. Marije Pomagaj št. 6 KSKJ

Leadville, Colo. — Nepričakovana smrt je zadela v tukajšnjem rudniku rojaka Marka Žlogar. Bil je 38 let star.

Oglašby, Ill. — Dne 25. maja se je ustrelil ob 5. uri popoldan rojak salunar Mike Presjak. Bil je na mestu mrtev.

JOLIETSKE NOVICE.

Stavbinski delavci. — Že tretji mesec traja v našem mestu stavbinskih delavcev, a že nad štiri mesece pa se vrše pogajanja med kontraktorji in stavbinskimi delavci, pa vse brez uspeha na eno ali drugo stran. Tesarji zidarji in navadni delavci so pri volji, da bi nekoliko popustili, a elektrarji, barvarji, postavljalci železnin in drugi, ki istotako spadajo k stavbinskim organizacijam, se pa nikakor nočejo niti za las podati, zato nikakor ne morejo priti do sporazuma, da bi se tako stavko preklialo. Pravijo, da ni upanja, da bi bila stavka skončana še več mescev.

Črkostavci so tudi še vedno na stavki. Zdaj se vrše tozadevna pogajanja med lastniki tiskarn in stavkajočimi črkostavci, pa je vse brez uspeha. Nekatere tiskarne so že davno napovedale, da unij nočejo priznati, a nekatere pa se še nisi odločile. Nekoliko manjših tiskarn je ugodilo unijskim zahtevam in poslujejo.

Po enomesečnih počitnicah je v torek pričela obratovati tudi stara podkvarna ob North Broadwayu. — Tudi druge tovarne po jolietški okolici imajo več naročil in zdaj ni opaziti toliko brezposelnih po našem mestu, kakor pred par meseci.

Poroka. — Prejšnji ponedeljek sta bila poročena v naši slovenski cerkvi sv. Jožefa g. Anton Kočevar iz Marseille, Ill., in Uršula Mihevc iz Rockdala. Bilo srečno!

V staro domovino so se te dni podali sledeči rojaki: Jos. Bizjak v Svibno ob Radečah pri Zidanem mostu; Jos. Vertič v Gmanjco pri Zeli Cerkvi. Med potjo se snideta z rojakoma Alois Povše in Frank Hudoklin iz Depue, Ill., ki istotako odpotujeta v staro domovino istočasno z njima. Srečno pot in zdrav povratak! A. S.

Dillon, Montana. — V okolici mesta Dillon stanujejo sami farmariji,

ki se pečajo največ z živinorejo. — Ovcjereja je še posebno dobro razvita in ovčarji se pohvalijo, da jim gre dobro. Tukaj se nahaja veliko travnikov. Izmed poljskih pridelkov uspeva najbolj oves, pšenica, rž in ječmen. Šadja v tej okolici nimajo veliko. Farmariji pripadajo raznim narodnostim; največ je Hrvatov in Angležev, vendar pa je med njimi tudi par Slovencev. Delavske razmere so tudi tukaj slabe, ker farmariji slabo plačujejo delavce. Zemlja je pa zelo draga. Na krajih kjer je pri rokah voda, da morejo zemljo močiti, stane aker \$125 ali pa še več.

Mesto Dillon je majhno provincijalno mesto, ki šteje komaj 5000 prebivalcev. Industrije nima nobene, pač pa je notri kakih 5 cerkev raznih veraiozpovedanj, med njimi tudi katoliška. V mestu Dillon se shajajo ljudje iz okolice kakih 15 milj na okrog. Najlepše se mi je zdelo, ko sem jih gledal, kako so v nedeljo prihajali k maši. Eni so prišli na konjih, drugi z avtomobili. Nekateri pridejo zelo daleč. Katoličanov je tukaj bolj malo, ali tisti, ki so, so dobri. Na kakem drugem kraju imajo ljudje kakšnih pet minut do cerkve, pa se jim zdi že predaleč, tukaj pa morajo prepotovati toliko milj, da prdejo do isvoje farne cerkve in vendar to store z veseljem. Marco Plut.

CLEVELANDSKE NOVICE.

Samomor je poizkusil 30letni Tony Petrlin, 887 Addison rd., ko si z mesarskim nožem je hotel prerezati vrat. Prepeljan je bil v St. Clair bolnišnico, kjer so se zdravniki izjavili, da bo najbrže ostal pri življenju.

Štorklja se je oglasila v petek poči pri rojaku Fr. Kustelj, 6117 St. Clair ave. Priesla je čvrsteega fantiča. Naše čistitke!

Nov pogrebni zavod se je ustanovil v Collinwoodu pod vodstvom Fr. Svetka.

ZA ZVONOVE CERKVE SV. JURJA V STAREM TRGU PRI LOŽU

so darovali: Eveleth, Minn. — Gregor Gregorič \$12, Frank Urbih \$5, John Kotnik \$3, ndrej Kvaternik \$1, Jakob Ilaršič \$1, Jakob Janežič \$1, Anton Debevec 50c, John Debevec 50c, Anton Janežič 50c, John Šega 50c. Ely, Minn. — Rev. Frank Mihelčič \$10. Peoria, Ill. — Jakob Zabukovec \$5.00.

Lorain, O. — Louis Mihelčič \$5. Nadalje so darovali za zvonove sv. Jurija v Starem trgu pri Ložu: Neimenovan \$10, Josip Komidar \$5, Louis Intihar \$5, John Intihar \$5, Anton Kmet \$3, Neimenovana \$2, Frank Baraga \$2, Matevž Turk \$2, Frank Mlakar \$1, Frank Krašovec \$1, John Hacc \$1, Josip Žnidarič \$1, John Žnidarič (iz Bloške police) \$1, Frank Knez \$1, Katie Perme \$1, Anton Antončič \$1, Frank Mulec \$1, Frančiška Kranjc 50c, Matevž Avsec 50c, John Aseg \$1, Louis Gregorič \$1, John Špoh \$1. Vsega skupaj se je nabralo \$142, kar sem odposlal g. župniku starotrske župnije pri Ložu.

Vsi darovalci pa naj bodo najlepše zahvaljeni! Jakob Mulec.

FARME NAPRODAJ.

Kdor želi kupiti farmo, naj piše po naš cenik od farm; v njem boste dobili natančni seznamek raznovrstnih farm iz Države New York, Pennsylvania in Ohio. V njem je tudi mnogo raznovrstnih slik od poslopj, tako da bo sleherni takoj videl, kake vrste poslopja so na neka-terih farmah.

Kdor izmed rojakov bi ne dobil v tem ceniku farme kakoršno želi kupiti, na piše nam in mi mu bomo poiskali kmetijo, kakoršno si želi in s kakoršno bo zadovoljen.

JOHN ZULICH FARM AGENCY, 6313 St. Clair ave., Cleveland, O.

SAY, BOYS!

Ali hočete imeti za letos za en cel teden
brezplačne počitnice v kempu?

Sure, da hočete! Poslušajte! Mi Vam lahko pomagamo do teh počitnic! Mi bomo poslali vsakega dečka, ki je že 12 let star, pa nam bode nabral vsaj SAMO DESET NOVIH NAROČNIKOV na list "Ave Maria" ali "Edinost", ali pa deset na oia lista in nam poslal celoletno naročnino po \$3.00 od vsakega,

na počitnice v

Camp Viator v Bourbonnais pri Kankakee, Ill.

Tam imajo redovniki svetega Viatorja krasen kolegij. V bližini tega kolegija so pa naredili lepo kampo za počitnice za dečke, kjer morejo dečki prebiti po en teden ali dva ali še dalje v gozdu pod nadzorstvom častitih bratov.

Plačali bomo tudi vožnjo iz Chicage v Campo in iz Campe NAZAJ V CHICAGO.

Hura, dečki iz Chicage, So. Chicage, Jolieta, Waukegana, na delo! Kaj je to deset novih naročnikov? V enem dnevu jih lahko imate! Samo treba nekoliko poguma in korajže, pa jih boste dobili.

Takoj na delo da bomo sredi julija lahko že odšli tja!

Dečkom pa drugih naselbinah pa, ki bi ne mogli iti na te lepe počitnice, obljubimo \$10.00 v denarju, ako nam pridobe deset novih naročnikov na Edinost in Ave Maria. Kedor nam pošlje \$30.00 naročnine, dobi za počitnice \$10.00 naj si bode kjerkoli.

Zato pa vsi dečki na delo!

Stariši, dajte svojim dečkom lepe počitnice in pošljite jih v

Camp Viator.

Redovniki Svetega Viatorja imajo v Bourbonnais pri Kankakee krasno gimnazijo in trgovsko šolo za dečke. Prav tam v gozdu, imajo pa tudi za počitnice dovolj šotorov, kjer bodo sprejemali dečke za počitnice za \$10.00 na teden.

Pod nadzorstvom redovnih bratov bodo dečki prebili celi čas zunaj v prosti naravi v raznih igrah in zabavah svoje počitnice. Kako se bodo telesno pokrepili in si popravili zdravje! Zlasti mestnim dečkom je to zelo potreba!

Zato stariši, poskusite!

Cena za en teden je samo \$10.00 z všteto vožnjo iz Chicage v Kankakee in zopet nazaj do Chicaga.

Za natančna pojasnila pišite v angleščini na "CAMP VIATOR, ST. VIATORS COLLEGE, BOURBONNAIS, ILL. V slovenščini pa na list "Edinost".

Slovenian Boys, do you want a nice vacation?

SURE YOU DO!

Go to **CAMP VIATOR**, near Kankakee, in Bourbonnais. The rates are \$10.00 a week for each boy. This includes car-fare to and from Chicago. The brothers are always with the boys.

Boys, write for particulars to **CAMP VIATOR, BOURBONNAIS, ILL.**

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St. Telephone Canal 98. Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by
SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Nezmožnost boljševizma.

Vsi poznavatelji socializma in vseh njegovih številnih otrok, kakor je boljševizem, komunizem in drugi, so že od nekdaj trdili, da je ves nauk lep samo na papirju in samo na zunaj, da pa je popolnoma nezmožen za kako pravo konstruktivno delo. Zmožen je podreti in razdirati, kar je človeštvo z velikanskimi in dolgotrajnimi žrtvami sezidalo. Toda nima pa ničesar, kar bi postavil na to mesto.

Kako velikanska je bila slava, katero je pelo vse rdeče časopise Ruskemu boljševizmu, kako so se zanj navduševali! Kako so klicali proletarijatu vsega sveta, da je samo v boljševizmu rešitev delavskega vprašanja. S ponosom so kazali na svoja nova odrešenika, žida Lenina in žida Trozkyja in prerokovali so, kako bosta na Ruskem pokazala, kako napak ravnajo vsi nasprotniki socializma. “Sedaj nas glejte!” so rekli. “Sedaj boste videli kaj znamo rdečkarji!”

Tri leta strašne strahovlade na Ruskem so minula, ko se lasje ježe vsakemu, ko samo čita, kaj se je počelo na Ruskem, da bi se boljševizmu priborila popolna zmaga. Koliko nedolžne človeške krvi se je prelilo! Koliko je ubogo ljudstvo trpelo, stradalo in kako žalostno poginjalo.

Poleg tega pa še pomislimo kot Slovani, koliko strašansko škodo za tisoče let naprej je naredil boljševizem Slovanstvu, ko je v najusodnejšem trenutku držal voditelja slovanstva — Rusijo — za vrat in jo davil, mej tem ko se njegovi sovražniki delili bogati pravel, katerega velik del bi bil moral biti njegov. Zakaj je Slovanstvo krvavelo v tej svetovni vojski? Kje so sadovi milijonov slovanških človeških žrtev? Kje so sadovi potokov krvi? potokov solza? Da, zakaj je Slovan krvavel in trpel?

Za nič!

Vse smo izgubili! Nič nismo dobili. Vse to smo dali, pa nič dobili. Za tisočletja smo potisnjeni nazaj.

In kedo je tega kriv?

Boljševizem!

Zato naj trdi kedo, kar hoče, jasno je kot beli dan, da je bil boljševizem najet od Nemca in od Angležev podpiran, da drži toliko časa Rusijo za vrat, dokler si ne bodo razdelili vojnega plena. Ko pa ne bode nič več, ko bode Slovanstvo dejano v težke suženjske vezi za novih naslednjih tisoč let, potem pa naj se odjenja, naj se pusti, da se zopet dvigne ta Slovan, toda samo toliko, da bode redil kri, katero mu bodo sosedje sesali nadalje.

Kako so nas oškodovali na Balkanu! Kako so nas Slovence pahnili proč od morja, da smo berači v lastni hiši pred vrati naših najhujših sovražnikov, da bomo morali poljubljati roko, ki nam bode kradla naš lastni kruh in ga bomo morali ponižno kleče prositi. Kako so oškodovali Poljsko! Kako so omejili Čehoslovaško, kako so pahnili od morje Rusijo in jo dali na milost in nemilost Japonski.

In kedo je vse to dosegel?

Ruski židovski boljševizem!

Zato pa sedaj, ko je končana delitev vojnega plena, vidimo, kako ta protikapitalistovski boljševizem, ki je še včeraj tako kričal proti kapitalu, danes sklepa zveze z največjimi kapitalisti in največjimi izmozgavci proletarcev in nas delavcev. Kedor je le za trenutek mislil, da bode res žid Trozky dopustil, da bi francoski žid Rothschild izgubil le en rubelj svojih milijonov, katere ima na Ruskem, ta danes lahko sam vidi, kako se je motil.

Ta danes vidi tega največjega “proletarca” sveta, Trozkyja v sladkem objemu kapitalistov. Ali je že kedaj žid nastopil proti židu?

In kaj bode sedaj posledica? Da bode delavstvo padlo v toliko sužnost kapitala, kakor še nikdar preje ne v zgodovini človeškega rodu. Kedor resno proučava razmere sedaj in sklepa po njih logične posledice za prihodnost, ta lahko danes vidi, da ne bode preteklo petdeset let, ko bode delavstvo celega sveta proklinjalo socializem sedanjih voditeljev in posebno pa nastop ruskega boljševizma, kajti pozabiti ne smemo, da se gre tukaj ne samo za Rusijo temveč za proletarijat celega sveta. Vojska boljševikov in manjševikov na Ruskem, je bila vojska med delavstvom in kapitalom in danes smelo trdimo, da je ubogi proletarec izgubil, ker je zaupal izdajalcu Trozkyju.

To bode čutilo tudi delavstvo v Združenih državah.

Prosimo vse slovenske prijatelje boljševizma, ali ni res tako? Morete tajiti, da danes ta Trozky, ki je bil včeraj sovražnik kapitalizma vsaj z ustmi, danes sklepa najintimnejše zveze z angleškimi in francoskimi kapitalisti? Morete tajiti, da ta mož ni v ozki zvezi z izsesalcem proletarijata, židom Rothschildom v Parizu!

Da, delavec, proletarec, kedo je bolj ubog, kakor si ti! Vidiš, ta evangelij Nazarejskega “tesarjevega sina” nočejo poslušati bogatini, tvoji izkoriščevalci! Ali ni sumljivo? Ko bi jim bil v korist, misliš, da bi ga napadali in uničevali? Zato pa je ta evangelij evangelij “ubogih” in če hočeš sam sebi dobro, poslušaj ga!

Delavci, samo v enem znamenju, je naša rešitev, je rešenje vseh naših vprašanj, je naša obramba — v križu!

Če je bil včeraj kapitalizem tako zanič, zakaj je danes naenkrat edina rešitev (!) boljševizma? proletarijata? Si morete to logično razložiti.

Bratje, dajte na stran svojo strankarsko sovraštvo proti nam, ker nosimo križ na svojem delovanju. Vaše delovanja itak nosi židovsko

zvezdo. Samo za trenutek odložite ta svoj fanatizem in premislite vse to sami, če ste res delavski prijatelji!

In jutri boste napisali uvodne članke in reči boste morali: “Mea culpa! Zmotili smo se! Zapeljani smo bili! Slepjarjem smo vrjeli. Zakrajšek je imel prav!”

Zato, delavstvo, proč od boljševizma! proč od socializma, kakoršnega vas sedaj učel, proč od vseh, ki imajo židovsko zvezdo za svojo zvezdo vodnico delovanja!

Je zastoj! Edini evangelij reveža, kjer bode revež in proletarec in delavec našel edino še pravice in obrambe je evangelij “Reveža iz Nazareta”, ki je rekel “UBOGIM se evangelij oznanjuje!”

ZAKONI O DELAVSKIH ODŠKODNINAH V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Pregled raznih kompenzacijskih zakonov v Združenih Državah.

Do današnjega dne je 39 držav, teritoriji Alaski, Hawaii in Porto Rico, kakor tudi federalna vlada so vzakonili postave o delavskih odškodninah (Workmen's Compensation Laws). Ti zakoni so različni v vsaki državi. Vsekakor pa se v večini držav zahteva, da mora odškodovanec, ki zahteva odškodnino, obrabiti pismenim potom na dotični državni odškodninski ali obrtni urad (State Compensation ozir. Industrial Board).

Kompenzacijski zakoni so obveznega (compulsory) ali poljubnega (elective) značaja. Obvezen zakon je oni, ki zahteva od vsakega delodajalca, da mora sprejeti določbe dotične postave in plačati odškodnino, ki jo zakon določa. Navadno — ne pa vedno — je tudi delavec obvezen sprejeti določbe odškodninskega zakona.

Obvezni kompenzacijski zakoni obstojajo v sledečih dvanajstih državah: California, Idaho, Illinois, Maryland, New York, Ohio, Oklahoma, Utah, Washington, Wyoming, Arizona in na Hawaijskih otokih. V teh državah nima delodajalec druge izbire kot da se ravna po kompenzacijskem zakonu in sklepu odškodninskega urada (Compensation Board). V drugih državah ima delodajalec ali zavarovalna družba pravico, ako niso zadovoljni s sklepom “Board”, da nastopijo pravno pot na sodniji.

Izmed 39 držav, kjer obstojajo kompenzacijski zakoni, 31 njih dovoljuje zavarovanje po privatnih družbah in šestero določa državno zavarovanje podjetij, ki spadajo pod kompenzacijski zakon. Noben kompenzacijski zakon ne zapopada vseh obrti. Poljedelski delavci, hišni služabniki in slučajni zaposleni so navadno izzveta; zakon v nekaterih državah izvzema celo vse nenevarne obrti. Delodajalec pa sme v vsakem slučaju prostovoljno sprejeti določbe navadnega kompenzacijskega zakona, ki naj se razteza tudi na njegovo obrt.

V sledečih 13 državah le nevarne obrti spadajo pod kompenzacijski zakon: Alaska, Arizona, Illinois, Kansas, Louisiana, Maryland, Montana, New Hampshire, New Mexico, Oklahoma, Oregon, Washington in Wyoming. V Alaski le rudarski delavci so zapopadani, dočim spadajo v drugih državah glavne nevarne obrti pod kompenzacijski zakon, vsetvi delo v tovarnah, rudnikih, pri prometu in gradnji.

Poljedelski delavci so zavarovani le na Hawaijskih otokih in v državi New Jersey. Vse druge države izključujejo iz kompenzacijskega zakona poljedelske in hišne delavce.

V večini držav mora poškodba, da bo odškodljiva, provzročiti onespoboljenost čez določeno dobo, do katerega roka se navadno ne izplačuje nikaka kompenzacija. Ta doba imenuje se “čakalna doba” (Waiting period). V državi Oregon in na Porto Rico ni nikake čakalne dobe in se kompenzacija izplača za vse poškodbe, naj bo doba onespoboljenosti še tako kratka.

Najbolj običajna določba je, da mora onespoboljenost trajati čez teden dni. Tako določajo zakoni v 22 državah. V 21 državah zakon odpravlja popolnoma čakalno dobo, ako onespoboljenost traja čez določeno dobo. Federalna vlada in država Utah zahtevata čakalno dobo

treh dni, 7 držav dobo 10 dni in 13 jih zahteva dobo dveh tednov.

Dejanski znesek odškodnine, ki ga odškodovani delavec prejema, je jako različen v poedinih državah. Posmrtnina je večinoma enaka približno 3 do 4 letom pokojnikovega zaslužka. Znaša od \$3000 do največ \$6000. V nekaterih državah izplačuje se posmrtnina takoj v celoti, ali večinoma se odplačuje v tedenskih obrokih. V državah New York, Nevada, North Dakota, Oregon, Washington in West Virginia se odškodninski obroki izplačujejo vdoživno ali do zopetne poroke. Večina držav, pripoznavajoč da stalno onespoboljeni delavec je velika ekonomska zguba, plačujejo večjo zavarovalnino v tem slučaju kot v slučaju smrtne nezgode. 18 držav in federalna vlada določa, da v slučaju popolne onespoboljenosti se morajo kompenzacijska plačila nadaljevati tekomi cele dobe poškodovančevega življenja.

Tri države plačujejo zavarovalnino za 312 tednov ali manj. Sedmero držav za manj kot 500 tednov. V državi Wisconsin za 9—15 let. Alaski in Wyoming določata celokupno izplačilo. 19 držav omejuje maksimum zavarovalnine v vsakem slučaju. Ta maksimum gre od \$3000 v South Dakota do \$6000 v Alaski in Michigan.

Običajno sta v rabi dve metodi za odškodnine v slučaju delnega onespoboljenja. Prva metoda se osniva na odstotku mezdne zgube, provzročene vsled onespoboljenja. — Druga metoda izračuna plačila na podlagi odstotka mezde, ki jo je odškodovanec zaslužil ob času nezgode. —

Na sploh navajajo kompenzacijski zakoni seznam določenih odškodnin za zgubo rame, stegna, roke, noge, očesa, prstov na roki in nogi ali delov istih.

V sledečih sedmih državah izplačuje se odškodnina delno-onesposobljenim delavcem, dokler ne okreva; jo popolnoma: Arizona, Colorado, Massachusetts, New York, North Dakota, Ohio in Wisconsin. Skoraj vse države preskrbujejo prosto zdravniško oskrbo odškodovancem. Države California, Connecticut, Idaho, North Dakota, Porto Rico in federalna vlada določajo prosto zdravniško oskrbo za nedoločen čas. Vse drugi kompenzacijski zakoni imajo razne omejitve glede dobe, tekomi katere naj ima odškodovanec pravico do brezplačne zdravniške oskrbe.

Države Arizona, California, Idaho, Illinois, Maryland, New York, North Dakota, Ohio, Oklahoma, Utah, Washington, Wyoming in Hawaijski otoki imajo državne obrtne komisije (State Industrial Commissions), ki imajo nalogo izrsevati kompenzacijski zakon dotične države. Njihova dolžnost je paziti na to, da poškodovani delavec ali družina ponesrečenega delavca dobivajo redno svojo odškodnino in začasno zdravniško oskrbo. V teh državah delavcu skoraj ni treba čakati se k pravniški pomoči, da si preskrbi izpolnitev onih pravic, do katerih je vpravičen do kompenzacijskemu zakonu.

V drugih državah se zadeva reši potom direktne poravnave med strankami in v slučaju spora se vpravičenec zateka h Komisiji za končno poravnavo.

Sedež Industrijalne Komisije se nevedno nahaja v glavnem mestu dotične države. Večja mesta pa imajo nadno podružnice te komisije. Vse informacije pri teh uradih so za interisirance popolnoma brezplačne.

Zakoni države Pennsilvania.

Delavski kompenzacijski zakon v državi Pennsilvania je bil sprejet l. 1916. in popravljen l. 1919.

Dolžnosti delodajalca.

Poglavje 201 člana II. zakona določa, da se delodajalec, ako se sodnijskim potom iztirja odškodnina v slučaju osebne nezgode, ne more izgovarjati, trdeč

a) da je nezgoda nastala vsled neopazne drugega delavca;

b) da je zaposlenec prevzel na sebe odgovornost za slučaj nezgode, ali

c) da je nezgoda nastala vsled nemarnosti poškodovanca, razun ako se pred poroto dokaže, da je nezgoda nastala vsled poškodovančeve pijanosti ali brezobzirne brezbriznosti pred nevarnostjo. Odškodnina se ne izplačuje za slučaj poškodbe ali smrti, nastale vsled lastne volje zaposlenca; toda v tem slučaju je delodajalčeva dolžnost, da to dokaže.

Vsakikrat, ko se delodajalec in delavec zmenita za delo, predpostavlja se, da sta oba pristala na določbe kompenzacijskega zakona, razun v slučaju, da sta se obe stranki pri sklepanju tega ugovora izrecno pogodili in si vzajemno izmenili pismeni ugovor, da se določbe tega zakona ne bodo raztezale na nju; ta ugovor pa treba prijaviti na Bureau of Compensation tekomi desetih dni po nastopu dela in prej, ko se zgotdi kaka nezgoda.

Lestvica odškodnin.

Popolno onespoboljenje. Po desetem dnevu po poškodbi 60 do sto zaslužka poškodovanega delavca, ali ne več ko 20 in ne manj ko \$6 na teden; popolna odškodnina se sme presegati svote \$5000.

Delno onespoboljenje. 60 do sto zaslužka, ali ne več ko \$12 na teden tekomi dobe delnega onespoboljenja, toda ne preko dobe tristo tednov, začeni od desetega dne po poškodbi.

Za zgubo pesti: 60 od sto plače tekomi 175 tednov.

Za zgubo roke: 60 od sto plače tekomi 215 tednov.

Za zgubo bedra: 60 od sto tekomi 215 tednov.

Za zgubo noge (stopala): 60 od sto tekomi 150 tednov;

Za zgubo očesa: 60 od sto tekomi 125 tednov.

Ne izplačuje se nikaka odškodnina za prvih deset dni po poškodbi.

Ranocelska in zdravniška oskrba.

Delodajalec mora preskrbeti primerno ranocelsko in zdravniško oskrbo tekomi prvih tridesetih dni po poškodbi. Stroški te oskrbe ne smejo presegati \$100. Ako delodajalec bi se branil preskrbeti to oskrbo, zdravila in zdravniške potreščine, si jih sme poškodovanec sam pribaviti in delodajalec mora povrniti stroške, ako niso pretirani. Ako poškodovanec odbije zdravniško in bolnišnično oskrbo, zgubi vse pravice do odškodnine.

Odškodnina za slučaj smrti vsled nezgode.

V slučaju smrti vsled nezgode zaposlenega delavca se odškodnina izplača sledečim osebam:

1) Otroci imajo v slučaju, da ni pokojnik zapustil vdove, pravico do odškodnine od 30 do sto plače ako jih je eden ali dva, in od naknadnih 10 od sto za vsakega nadaljnega otroka, največ pa do odškodnine od 60 od sto, katera svota se izplača v roke varuha.

2) Vdova ali vdovec brez otrok — 40 od sto plače, z enim ali več otroki — 60 od sto.

3) Ako ni pokojnik zapustil ni vdove ni otrok, tedaj prihaja na vrsto oče ali mati, ako sta bila vsaj nekoliko odvisna od pokojnikove pomoči, s pravico do odškodnine od 20 do sto pokojnikove plače; za njima pa odvisni bratje in sestre; 15 od sto za enega brata ali sestri in naknadnih 5 od sto za vsakega nadaljnega brata ali sestri, nikdar več pa ko 20 od sto za vse skupaj.

Pogreb.

Dedičem se izplačujejo zmerni stroški za poslednjo bolezen in po-

greb v najvišjem znesku od \$100.

Zopetna poroka.

Vdova — izvzemši vdovo, ki je nenastanjena inostranka — ima v slučaju zopetne poroke pravico dobiti odškodnino še tekemu dobi, odgovarjajoče tretini časa, kar je ostala vdova, nikoli več pa kot tekemu 100 tednov.

Največja in plačila.

Znesek plače, na podlagi katere se izračuna odškodnina, ne sme nikoli biti večji kot \$50 ali manjši kot \$10 na teden. Odškodninska plačila nadaljujejo tekemu največ 300 tednov. Maksimalna doba odškodninskih plačil je 300 tednov.

Inostranci.

Inostranski vpravičenci, ki niso nastanjeni v Združenih državah, imajo pravico dobiti dve tretini odškodnine, označene za tukaj nastanjene osebe. Inostranski vdovci, vdove, roditelji in bratje ali sestere, ki niso nastanjeni v Združenih državah, nimajo pravice do odškodnine.

Zastopništvo nenastanjenih inostrancev.

Nenastanjene inostranske vpravičence more zastopati njihov konzulat, ki ima pravico prejemati in dostavljati odškodninska plačila.

Prijava poškodbe ali smrti.

Poškodbo ali smrt treba prijaviti delodajalcu tekemu 14 dni po nezgodi.

Ako se stranke tekemu leta dni ne pogodijo glede odškodnine za slučaj poškodbe ali smrti, izgubijo vsako pravico do iztirjanja.

Jugoslav-Section, F. L. I. S.

ZAKON O OTROŠKEM DELU.

Nedavno je U. S. Department of Labor potom svojega Children's Bureau izdal lestvico, ki predočuje načela postav, vsakomjenih od raznih držav v zaščito dece pred nevarnostmi preranega zaposlenja.

V vseh državah, razun v štirih, minimalna starost za delo vsaj v tovarnah in častokrat tudi v drugih obrtih — je postavljena na 14. leto; sedmero držav predpisuje minimalno starost 15 ali 16 let. V večini držav pa veljajo tudi izjeme, ki se tičejo običajno dela otrok izven šolskih ur ali za časa počitnic.

29 držav priznava osemurni delavnik za deco izpod 16. leta in prepoveduje, da smejo otroci delati čez osem ur v gotovih obrtih, čestokrat v vseh obrtih sploh, izvzemši pa delo doma in na polju. Od ostalih držav približno polovica jih omejuje delavne ure v reguliranih obrtih na 54 ur na teden ali pa še manj. 11-urni delavnih obstoja še v dveh državah z tedenskim maksimumom od 60 ur. 41 držav določa gotove prepovedi glede nočnega dela za otroke pod 16. letom, in od teh držav 17 prepoveduje nočno delo sploh brez izjeme, razun v nekaterih slučajih glede dela na polju in doma.

18 držav, vstevši nekatere izmed poglavitnih industrijalnih držav, zahteva od otrok izpod 16. leta zdravniško spričevalo o fizični sposobnosti, predno dobijo dovoljenje za delo, in 10 drugih držav prepušča oblasti, ki izdaja taka dovoljenja, da sme zahtevati po svoji razsodnosti taka zdravniška spričevala.

Glede dela v rudnikih je na sploh minimalna starost 16. leto, ali deset držav še vedno dovoljuje zaposlenje otrok, ki so vsaj 14 let stari, dočim šest držav sploh ne določuje nikake minimalne starosti za to delo.

Ta lestvica je sestavljena na podlagi zakonov, kakršni so bili v veljavi dne 1. januarja 1921.

Vedno nekaj novega. — Gimnazijski profesor: "Seveda, Trost je prišel, kakor vedno, prepozno! In vsakokrat z drugim opravičilom... Kaj je bilo torej danes?"

Učenec: "Oprostite, g. profesor, danes nimam nikakega opravičila!"
 Profesor: "Ali nisem rekel? Vedno nekaj novega!"

Iz Jugoslavije.

VLADNE KUPČIJE S KANCEL-PARAGRAFOM.

Sedaj se odkriva, zakaj je hotela imeti vlada na vsak način kancelparagraf v ustavi: zato, da bi z njim delala pri opoziciji politične kupčije. Demokratski listi so že dolgo lansirali v javnosti vesti, češ da so "klerikalci" pripravljene glasovati za ustavo za ceno, da se iz nje izključi kancelparagraf. S tem so hoteli pripraviti tla formalni Pašičevi ponudbi. Ta ponudba se je sedaj izvršila.

Kakor poročajo iz Beograda, je dne 12. m. m. ministrski predsednik Pašič povabil k sebi dr. Korošca in mu predlagal: Jugoslovanski klub naj glasuje za prehod iz načelne v podrobno debato o ustavi, a vlada bo iz ustavnega načrta izločila kancelparagraf. O tej ponudbi je dr. Korošec nemudoma poročal svojemu klubu. Le-ta je Pašičevo ponudbo soglasno odbil in sklenil, da kancelparagraf ne more biti predmet nobenih pogajanj.

Mislimo, da bo to vest vsak naš somišljenik sprejel z velikim zadovoljstvom. Kancelparagraf bo sicer omogočil preganjanje katoliške duhovščine, toda mi vemo, da preganjanje katoliški cerkvi še nikdar ni škodilo. Mi vemo, da se bo potem vse, kar je poštenega v našem ljudstvu, le še krepkeje oklenilo vere in cerkve, mi vemo, da bo naša stvar v preganjanju zrastle in se poglobila. Mi vemo, da se kancelparagrafa nimamo bati, ampak vlada in njene stranke! Razen tega je kancelparagraf kot izjemen zakon v moderni demokratični ustavi kakor pest na očesu. Vsaka vlada, vsaka parlamentarna stranka, ki pod tako ustavo zapiše svoje ime, se za vse čase osramoti v politični zgodovini. Ne v našem, ampak v interesu vlade in njenih strank je, da se ta madež izžge iz ustave. Zato naj gledajo same, kako to naredo, ne pa da bi morali v to svrhu naši poslanci izdati in prodati ljudske koristi in svoje politično prepričanje.

Jugoslovanski klub sme biti gotov, da je s svojim gornjim sklepom govoril ogromni večini slovenskega ljudstva iz srca in da vsi mi trdno stojimo za njim!

Poslanci-bankirji. — Po volivnem redu nihče, ki sodeluje v kaki banki, ne more biti poslanec. Gospodje pa so to stvar radevolje prezrli. Sedaj je verifikacijski odsek sklenil, da morajo vsi taki poslanci tekemu 3 dni odložiti svoje posle pri bankah ali pa se odpovedati mandatu. Težka odločitev za demokratske bankirje!

Smrtna žrtev svojega poklica. — Na glavnem kolodvoru v Ljubljani je bil dne 16. m. m. popovožen 37 letni oženjeni premikač južne železnice Ivan Pungčan, stanujoč v Novem Vohmatu št. 106 pri premikanju voz. Kolo mu je šlo čez spodnji del života. Ponesrečenda so prepeljali v bolnico, v kateri je na zadobljenih poškodbah umrl.

Nova draginja na trgu. — Na ljubljanskem trgu se zadnji čas niso podražila samo jajca, ampak je tudi zelenjava neprimerna draga. Navadna solata-berivka je po 2 kroni, america, redkevca po 3 kroni, dva šopka, a krompir po 2 kroni 60 vin — 3 l-ovne — kilogram. Te cene danes na našem trgu pač niso v ničemer opravičene.

Nemški kapital zgradi novo veliko papirnico na Hrvatskem. — Generalni tajnik nemške Gospodarske zveze za Balkan in orijent dr. Aleksander Mueller, je prispel iz Draždan v Zagreb. Kakor poroča "Agrarmer Tagblatt", zgradi nemški konsorcij s pomočjo jugoslovanskega kapitala novo veliko tovarno za celulozo in papir v hrvaškem Zagorju. Ustanovni zbor delniške družbe se vrši v kratkem. — Tudi nacionalizacija našega gospodarstva.

Lastno hčer je umoril. — Dne 17. m. m. se je zgodil v Stranjah pri Kamniku velik zločin: oče je ubil s sekuro svojo lastno hčer. Zločin se je zgodil tako: čevljar Štirn živi v večnem prepiru s svojo ženo in hčerjo, ker ima razmerje z drugo. Včeraj je prišel v Kamnik kupovat usnje ter se je pri tem nekoliko opil. Ko je prišel domov, je začel takoj prepričati z ženo. Vmes je posegla 17-letna edina hči. To pa je Štirna tako razburilo, da je planil v hčer in jo začel daviti. Nato je zgrabil sekuro ter z njo usekal z vso močjo hčer čez hrbet. Presekal ji je ves hrbet, da je bilo vse telo odprto. Nato jo je mrtvo vrgel v klet. Po storjenem zločinu je šel povedat ženi, kaj je storil. Mati je prenesla truplo mrtve hčere iz kleti in je zmi-vala. Oče pa je pobegnil v gozd, kjer so ga orožniki včeraj zvečer a-retirali. Predno je pobegnil od doma v gozd, je še rekel ženi, da mu je sedaj žal, da je to storil. Zločinca so zvečer v mraku pripeljali v kamniške zapore.

Propad. — V nekem zagrebškem listu čitamo, da nastopa v enem tamkajšnjih barov kot pesalka 12letna deklica. Ko dovrši svojo vlogo na odru, nastopi kot natakariča, vzpodbuja goste na pitje in sama pije z njimi. In zagrebško občinstvo si da to dopasti.

Tatvine na deželi. — Vlomljeno je bilo v koč Marije Kadunc v Pono-vi vasi. Tatovi so odnesli raznega blaga v vrednosti 67gr K. — Mariji Činkole v Šmarju so napravili tatovi škode za 600 kron. — 80 let stari kočarici Mariji Zlemberger v Primskovem pri Litiji je bilo ukradeno 8732 kron denarja.

Poskušen umor in samomor. — Gdč. Krista L. je že dve leti nastavljen pri g. Jurmanu, optiku v Šel-berburgovi ulici. Ko delala v trgovini, je nekega jutra kakor po navadi je prišel okrog pol devete ure v prodajalno Engelbert Svetlin, pomožni uradnik pri vzdrževalnem odseku poštnege ravateljstva. Ta gospod je hodil že pol leta za njo in jo nadlegoval s svojo ljubeznijo. — Ker ga je gospodična posledno odbijala, je sklenil, da se maščuje. Danes zjutraj je prišel torej v trgovino in ne da bi kaj govoril, ustrelil na gospodično z revolverjem, nato pa oddal dva strela nase. Krogla je zadela gospodično v desni kolk. Njemu pa je šel en strel skozi prsi, drugi pa skozi desno senco in je bil na mestu mrtev ter so ga prepeljali v mrtvašnico, njo pa v bolnico. Rana, ki jo je zadobila gdč. L., ni nevarna. Zanimivo je, da je bil Svetlin dober prijatelj narednika, ki se je pred kakim mesecem ustrelil na Karlovski cesti.

Uboj. — Pred kratkim je v nezbiški občini pri Sv. Emi na Štajerskem samostojni agitator Valentin Hercl udaril z vozno ročico nekega čevljarja tako močno po glavi, da je ostal na mestu mrtev. Pokojni je bil doma iz Sv. Križa pri Rog. Slatini in zapušča ženo in pet nepre-skrbljenih otrok. Ubijalca so zaprli.

Bivši deželni predsednik bivše Kranjske, grof Attems, je živel po prevratu nekaj časa v Zalu, nato se je preselil na Zgornje Avstrijsko, kjer je dobil službo v neki lesni trgovini. Njegova rodbina se je razkropila po svetu.

DR. OHLENDORFOVA ZDRAVILA
 so izvrstna proti
KAŠLJU, UJEDANJU, ŽELOČNIM BOLEZNIM IN REVMITIZMU.
 Steklenica stane 75c.
 1924 BLUE ISLAND AVE.

Razno.

NAJDEN NAKIT.

Našli so nakit princezinje Elizabete Liechtensteinske, ki je, kakor svojčas objavljeno, izginil, ko so ga poslali v Monakovo. Zastopnik madžarskega poslaništva ga je prinesel zopet na Dunaj. Uradnik madžarskega poslaništva, ki je takrat prevzel škaflo z nakitom, jo je shranil v železnem zaboju; spričo obilnih poslov pa je pozabil nanj. Ko so danes malo rabljeni zaboj odprli, so našli škaflo z nepoškodovanimi dragocenostmi.

TRGOVEC Z DEKLETI.

V Varaždinu se je produciral neki akrobat, ki se je izdajal za ameriškega kinoglumca Harryja. Posrečilo se mu je premočiti dve deklici, stari okrog 15 let, da jih povede s seboj. Na nepojasnen način sta dobili pri mestnem poglavarstvu potne liste. Dosedaj so ju roditelji zaman iskali. V Zagrebu se je doglno dosedaj samo toliko, da je pravo ime glumca Slavko Draganič. Sumi se, da je deklici prodal v kako javno hišo, ker sta obe krasotici. Poizvedbe se nadaljujejo.

ČEŠKOSLOVAŠKA TRGOVINA IN TRST.

7. m. m. se je v Trstu vršil ustanovni občni zbor italijansko-češkoslovaške trgovske zbornice. Za predsednika zbornice je bil izvoljen general Piccione, za podpredsednika češkoslovaški generalni konzul Še-

ba in Cosulich. V upravnem odboru je polovico Italijanov, polovico Čehoslovakov.

POSPEŠENJE ZAKONSKIH LOČITEV V AVSTRIJI.

Avstrijska vlada je narodni skupščini predložila zakonski načrt, glasom katerega naj se poslej v pravadah za ločitev zakona razpiše namesto dosedanjih treh samo en narok za poravnavo. Izkušnja je namreč dokazala, da zavlačenje navadno nima nobenega uspeha in le otežuje poslovanje sodišč. Na Dunaju je bilo v minolem letu 3850 pravad za ločitev zakona.

OBELISK.

K.

Sestavite besede v posameznih vrstah tako da povedo kar je ob strani povedano. Ako ste našli za vsako vrstico pravo ime povedale Vam bodo srednje črke naročilo katero Vam daje "Edinost" in želi, da bi ga vsi izvrševali.

a a a Samoglasnik,
 je vzrok, da moramo za-
 klepati hiše,
 a a a a a glava šole,
 a a a a a žito rodi pa ni žito,
 a a a b b o, da bi se ti vsaka do-
 bra spolnila,
 b b d d e trg na Gorenjskem,
 e e e e e rokodelc,
 g i i j j j je minljiva,
 j k k l l l drevo v gozdu,
 l l m m n kar rad poslušaj,
 n o o o o kjer žito raste,
 p p p r r r kjer je denar doma,
 r s s s t česar se vsakdo boji,
 t t v v v razveseli srce,
 v v z z z z ž vodi vojača v boj.
 Imena rešiteljev in rešitev priob-
 čimo v 14 dnevih.

ALI GRESTE V STARI KRAJ?

Ali ste tudi Vi med onimi tisoči Jugoslovancov, ki so namenjeni iti letos v stari kraj? Za vsakega izmed teh potnikov je glavno vprašanje, kako bo postrežen v New Yorku? Vsakdo lahko pride v New York brez vsakega agenta, toda v New Yorku mora vsak potnik imeti zanesljivo osebo ali tvrdko, ki mu more in zna in hoče pomagati pri ureditvi vsega potrebnega za odhod. Precej rojakov je bilo že okradenih in oiganjenih, ker so potovali skozi tuje in čifutske tvrdke. Seveda so se bridko kesali, toda po toči zvoniti ne pomagajo.

POTNI LISTI.
 Jugoslovanski konzul v New Yorku izda potni list vsakemu jugoslovanskemu državljanu, ki se pri njem zglaš in izkaže s kako staro uradno listino. Pridite v New York in mi Vam bomo preskrbeli potni list in vse kar rabite.

POTOVANJE IZ STAREGA KRAJA.
 Priseljivanje po novi postavi ni ustavljeno, temveč samo nekoliko omejeno. Ako ste tudi Vi namenjeni dobiti koga iz starega kraja, tedaj nam pišite za natančna pojasnila. Na stotine rojakov je že prišlo iz starega kraja z našim posredovanjem.

POŠILJANJE DENARJA.
 Kadar pošiljate denar v stari kraj, se vselej obrnite na našo tvrdko in gotovo bodete zadovoljni, s postrežbo. Mi imamo svoje direktne zveze s pošto v starem kraju in z zanesljivimi denarnimi zavodi.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na

Zakrajšek & Češark
 SLOVENSKA BANKA
 70 Ninth Ave. (med 15th in 16th St.) New York, N. Y.
 TELEFON: Watkins 7522.

AMERICAN STATE BANK

Mi pošiljamo denar na vse kraje

JUGOSLAVIJE,
 Slovenije, Hrvatske in Srbije.
 Vse pošiljatve garantira

AMERICAN STATE BANK
 1825-1827 BLUE ISLAND AVENUE,
 CHICAGO, ILL.

J. F. ŠTEPINA, predsednik;
 A. J. KRASA, tajnik.

Prosveta.

Sattnerjeva "Pepelnična noč".

Pevski zbor Glasbene Matice je priredil v ponedeljek, 9. maja t. l., koncert, na katerem so se izvajale poleg Rubinsteinovega "Jutro" same doslej še neizvajane skladbe naših domačih skladateljev, in sicer Pavčiča "Na Krki", Šantla "Aganče Božji", Adamiča "April", Lajovic "Lan" in p. H. Sattnerja kantata za mešan zbor, soli in orkester "V pepelnični noči" na besedilo Simona Gregorčiča. — Ni ga slovenskega pesnika, ki bi se narodu tako hitro priljubil, kakor Simon Gregorčič. A tudi ni pesnika, čigar pesmi bi bile tako prikladne za skladbo kakor Gregorčičeve in le malo je še njegovih pesmi, ki bi ne bile še vglasbene. Stvar je enostavna: — Gregorčič je lirik, in lirčna pesem najhitreje najde glasbenega interpreta, pa tudi najlažje odmeva v lirčno navdahnjenem slovenskem srcu.

P. Hugolin Sattner je vglasbil poleg manjših Gregorčičevih pesmi najprej "Nevihito" za moški zbor, potem kantati "Oljki" in "Soči" z orkestralnim aparatom, ki jih je Glasbena Matica izvajala pred leti z velikim uspehom. Njegovo največje delo pa je kantata "V pepelnični noči". Skladatelj ima navado, da par let molči; vemo pa, da na tihem snuje novo delo, ki se naenkrat pojavi. Prijatelji so mu pripravljali, naj se loti "Pepelnične noči", ki je v sedanji dobi ravno tako aktualna, kakor je bila svojčas "Soča". Danes leži to delo pred nami.

Kantata se prične z osemtaktno temo v Emolu, katero prične vijolčel, povzame vijola, II. in I. vijolina, dočim jo drugi glasovi primereno kontrapunktirajo, vedno bogateje in silneje. Uvodni stavek se umiri in celi zbor vstopi unisono. Polnočni zvon z visocih lin krepko zaklenkal je . . . v fungiranih stavkih slika konec predpustnih veselje in zbiranje v svetišču božjem. Sopranski samospev vstopi in v lepi kantileni riše krasoto božjega hrama. Glej, božji hram tam sred poljan dviguje se v nebo . . . Krepak moški zbor vpadе in naznanja vrvenje krdel v svetišče; seveda sama košata gospoda, nakinčena z dragulji in biseri, gospoda, kateri je v zabavo celo kontrast med ravno minulimi bakanalijami in resnobno pepelnično nočjo . . . Kot reke v morje vanj nocoj krdela silno vro . . . Zbor precej razprežen, odločen in kremenit, čigar konec je odprto vprašanje. V tem hipu čuje pesnik skrivnosten glas: Kar zreš jih pred seboj, zapiši mej mrliče mi s pepelom tem nocoj. — V dolgem, pomenljivem samospevu opiše pesnik svoje sanje. Najprej sebi vsuje pepela na teme — vtopljen v neme misli . . . Pepela zdaj na teme sem najprvo sebi vsul . . . nato pozove krdela in mešani zbor se obrne do njih, preteč in svareč kronane glave, katerim se bo kmalu strlo žezlo in prestol v prah. Oj grešniki maziljeni, proč krono in škrlat . . . Istotako krivčnike, ki reveže zatirajo; dalje one, ki z umom in cvetom let veseli se bahajo: vsi bodo prah in pepel. — Ritem se spremeni in v šestosminskem taktu priskaklja sedaj še . . . roj neskrbnih jasnih lic in lepši od cvetic . . . eleganten, dvoglasen salonski valček za soprane in alte, poln mladeniškega ognja in razboritosti: Nazadnje roj še priskaklja neskrbnih jasnih lic . . . Naj li tudi te zaznamujem za smrt? Resnobni akordi spremene situacijo in bariton z drhtečim glasom peva . . . Zaplakal nad tem krasom sem, še te s tresočim glasom sem zaznamoval za smrt . . . Smrtna tišina zavladava orkestru. — Končno! — Ne! — Tam dolji duri zaškripljejo . . . In nove trume v božji hram skoz nje se vsipljejo . . . Mešani zbor v poljudnem tonu . . . Ne, teh ne bom pepelil, to pač je narod moj! — Bariton zopet zavzame svoje mesto in izvrši hvaležno svojo nalogo: Vstani, vstani,

borni narod moj, pepelni dan ni dan več tvoj, tvoj je vstajenja dan! . . . V ta spév vpadе celi zbor in orkester in v mogočnih akordih slavi slovenskega naroda vstajenja dan . . . vstajenja dan, vstajenja dan, vstajenja dan . . .

O skladbi bo sodila javnost; lahko pa se reče, da je to delo, četudi po obsegu ne najdaljše, vendar po glasbeni vsebini in čutu našega skladatelja najboljšo delo. Je moderno; vendar ne v tem smislu, da bi delalo velikanske skoke in daleč za seboj pustilo ljudstvo, ki ne more slediti, marveč je nova etapa, do katere se bo slovenska duša lahko in rada povzpela: je skladba, ki jo bo narod radi zdrave melodike in globokega čuta umel; skladba, ki ne bo počivala v arhivu Glasbene Matice, marveč bo radi prikladnosti in ker je prepojena narodnostnega idealizma, našla pot med slovenski svet.

NOVA ZBIRKA CERKEVNIH PESMI.

Pevovodja clevelandske "Lirre", Mr. Matej Holmar, je izdal pred kratkim novo cerkveno pesmarico, ki po je naslovil "Slava Bogu". To je ena najobširnejših zbirk svoje vrste in je gotovo vredna vsakega priporočila. Stane \$1.50, kar pa je v primeri z obsežnostjo zbirke v resnici prav skomna cena. Papir je fin in trpežen, tisk prav lep, modern, jasen.

Ta pesmarica ima to prednost, da je primerna za vse slučaje, za mladinski, kakor tudi za odrasčeni zbor. Pesmi so postavljene v srednji legi. Izdajatelj je izbral ravno vse najlepše in najpopularnejše napeve starejših in novejših slovenskih cerkvenih skladateljev. Dodal je tudi nekaj lastnih skladb.

Ta pesmarica združuje v sebi prejšnjo "Ceciljo", "Slava Brezmadežni" kakor tudi "Ljudsko pesmarico". Pa ne samo, da jih nadomestuje, temveč jih prekaša, ker vsebuje izmed starejših pesmi le tiste, ki so se splošno priljubile, poleg njih pa ima tudi mnogo novejših. Cerkevni pevski zbor, ki si naroči to novo zbirko, ne potrebuje takorekoč ničesar drugega več. Zbirka mu daje dovolj materiala za celo leto, za vse prilike. Naj bi se vpeljala po vseh slovenskih korih v Ameriki. — Posebno pa je primerna za tiste kraje, kjer imajo Slovenci svoje šole in kjer pojejo na koru tudi mladinski zbiri. Ta nova zbirka bo razveselila vsakega, kdor se zanima za cerkveno petje, in če tudi ne spada h kateremu cerkvenemu pevskemu zboru.

Kar se tiče pesmi samih sem že omenil, da je izbral Mr. Holmar vse najbolj melodijozne in najbolj popularne napeve vseh starejših in novejših slovenskih cerkvenih sklada-

teljev. Kar se pa tiče njegovih lastnih pesmi, ki jih je tudi precej objavil v zbirki, bi bilo treba še povedati, da so zložene vse v melodijoznem, jasnoharmoničnem slogu pok. Angelika Hribarja, ki je eden najpriljubljenejših slovenskih cerkvenih skladateljev. Ivo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisniku iz Forest City. — Oprostite napake v zadnjem dopisu. Tega dopisa pa ne morem več priobčiti. — Čujemo, da imajo v Jolietu lažnjiva poročila o celi zadevi, ki lažejo čez Fathra Dreva, koliko je baje potrošil cerkvenega denarja itd. Zato vidimo, da so se zavzeli za zadevo drugi, toraj bomo mi za sedaj pustili celo zadevo, da jo rešijo oni, katerih se tiče. Še le pozneje, ako se ne reši ugodno, potem bomo pa dali dobrim faranom, ki so z duhovnikom, radi prostora, da bodo pojasnili svojo stran, ako bodo hoteli. Za sedaj pa nam oprostite.

Nam se takele afere silno neljube in ko bi se nam ne šlo za korist stvari, bi se sploh ne umešavali. Pa brez zamere.

Dopisniku iz Jolietu, Ill.: Enako. Oprostite. Smo že povedali svoje stališče. Vrnjamo, vendar za sedaj ne moremo. Pa zdravi!

Urednik.

Spodaj podpisana bi rada izvedela za Franciško Juvančič, ki je služila pri mesarju Antonu Možina na Sv. Petra cesti v Ljubljani. Ako kdo ve, kje se nahaja, naj to naznani na list "Edinost", Chicago, Ill., ali pa se naj sama javi, ako je še pri življenju na naslov: 14309 Dorley av., Collinwood, Ohio.

Ivan in Franciška Mesec.

ZA KRATEK ČAS.

V šoli. — Učitelj: "Vzemimo slučaj, da prevozi voznik s svojim košom 8 milj na uro, drugi voznik pa se nahaja 1 miljo pred njim, toda prevozi samo 6 milj na uro. Kje bosta prišla skupaj?"

Učenec: "V prvi krčmi ob cesti, gospod učitelj!"

"Galgen humor". — Policaj (zgrabi postopača): "Vi ste aretirani!" Potepuh (ponosno): "Dobro torej, pojdi z menoj!"

Silno dvomno. — Bankir: "Gospod referendar, meni se dozdeva, da se hočete samo radi denarja poročiti z mojo hčerko".

Lahkoživec: "O, ne! Le vprašajte mojega očeta, kako malo mi je bilo vedno za denar!"

Vedno v svojem poklicu. — Miss Amanda (asistentka v statističnem uradu): "Predvčerajšnjem me je poljubil 3krat, včeraj 17krat, danes 5krat. Povprečno pride torej 8.333 . . . krat na dan, v slučajup, da se jutri ne vidiva, 6.25krat na dan".

Pavle Zgaga.

Gut mornen mister editar: Tk kaku se pa že kej imaje? Sa še kej zdrav? Zdej se že spet nejsva že dovh več vidla. Vejo to pa zatu k sm šu pa sveti za pažšnam. Kukr vejo sm zavol neh zgubu žab pri vatrobarsk kampanij v Najork. Zavol neh sem zgubu žab pr gortnarji v Zelet, ksa vani vse lilje ferderbal. Pol sm je pa mahnu na nort na ajran renža. Veja tam imam hedu dost fajnih frendsov k se hedu lajkama. Sm je pa mahnu najprej v Žizem. Vejo tam imam suja frenda ka je strašansk kunšten, ka take dapise pašile v Amerikajnarija de je trejba anga pasebnega temača, da se ga zastuop. Taku znaje pisat še samu kak dohtarji, profesarji, pa muj prjatu. Vejo sm pa biu tam kje glih ana unterholtenga perredu k sa igral ana fajni igra. Muj prjatu Žan se je matru in martu in je taku lepu nauču ferajnarje in ferajnarce da je blu le kej. Pa sej pravm k be neh ne blu Vamerik, pa bi biu tud muj prjatu tist dan trajunfiru. Jest ga srečam tam na glavnu plac pr bank. "Halo Žan mu pravm. Kaku se pa ti kej imaš. Kaku filaš?" — Je biu pa spet hud. "Veš kaj, Pavle, je djau, taku prsrču te mam rad in te hedu lajkam samu za ana rejč sva pa hedu navskriž, ker s ti pr tisteh cajtengah k nas vse sacjaliste in vse na pu sacjalista taku gajžlaje de b mogli skur vsi prav ta prav katolčan ratat. Le kega be tist fanatizm gnov. Sej med nam Slavenc nej tega trejba. Sej sa že večkrat djal, de je najbolj munšajn patrejben. Kaj b tist gonu, samu katolšk, pa katolšk, pa katolšk. Sej sa sacjalist tud ledje ani sa še bel fajni ket tist ta pabožn, k v cerku hodje. Viš men s tud en trubel naredu. Un dan sm imu ana taka lejpa unterholtenga naštimana. Taku sem fajni špilavce nauču. Pol sem pa tu se mal paštrekat in sm tu s samu ti uržah. Naj sa mi špilavci pustl gavart in spič vderžet. Sa djal, da de sm jest bulševik k čez vaše cajtenge pišem. Taku se m je pa feržmagal, de nekol teja kar nus se m je pavejsu pa sm djau: "Le čak, Pavle, če te jest enkrat kečam, pr nas de boš pršu k nam k maš. Ti boma že vse kaščiče prehralh. Zdej te pa mam". Vejo, mister editar je pa rejs taku eksajtet ratu, da se je kar šejku pa cejlmu teles pa kar vame je tišu, de me bo. Jest pa ne bod favlast pa nej sem mogu družga kukr nčas sem se ga branu in branu, k le nej dav gmaha, sm ga pa prjev pa palužu na mater črna zemlica. Rejs me je blu mal špot, pa sem s misu, "sej mjene naben v Čizme ne pazna. Žana pa vsak. Če nega nej špot, pa še mjene nej ne bo". In taku je Žan ležu na tleh. Sevej se mu je vse smejal. Ani sa še ploskal.

Jest sm je pa hiter padurhu preč. Taku vjde, mister editar, da mi vani samu trubel dejlajo. Biu sm hedu hud na neh. Po sm s pa mislu. Sej na zadnje pa nej sa rejs

mister editar vsega uržeh ampek je le ves svejt narobe in bulševik. — Taku sm dons pršu samu tu jem pavejdat in še tu morem prstavn de se bóm td jest k nem prdružu. Jest videm, de imaja vani še kar najbel prov. Pavle Zgaga.

ROJAKOM IZ LOKE PRI ZIDANEM MOSTU!

Pređen sem odpotoval v Ameriko sem obiskal domačega g. župnika v Loki pri Zidanem mostu. Pri tej priliki me je prosil, naj agitiram med rojaki-Amerikanci, da bi zbrali skupaj nekaj denarja za nove zvonove v župni cerkvi sv. Helene.

Stari avstrijski režim je za časa vojske pobral skoraj vse zvonove iz zvonikov po naši stari domovini; tako tudi iz naše farne cerkve. Ostal je le najmanjši zvonček. Umevno je, da ni sedaj mogoče nobene cerkvene slovesnosti prirediti s takim sijajem, kakor se je to dalo prej, ko smo imeli še vse zvonove. Kako so včasih lepo potrkavali ob sobotah popoldan ali na dan pred praznikom! Kako veličastno so zvonili med procesijami, s kako mogočnim glasom so vabili farane v cerkev in jih opominjali k molitvi! Kadar se je kateri rojak ali rojakinja preselil v večnost, so mu zapeli pretesljivo žalostinko. Vsega tega zdaj ni več. Zato je vse mrtvo in prazno in faranom se krči srce, ko zaslišajo ob vsaki priliki samo mali zvonček namesto prejšnjih mogočnih štirih zvonov. Vkljub temu, da trpe pomanjkanje na najpotrebnejših stvareh, zbirajo za nove zvonove, ker ne morejo preboreti te izgube. Toda stroški so preveliki in jih ne bodo zmogli sami, zato se z zaupanjem obračajo na svoje ameriške rojake ter jih prosijo, naj jim pomagajo. Upam, da ta prošnja ne bo brezuspešna. Tudi druge župnije so se obrnile na Amerikance in povsod z velikim uspehom. Vsak z veseljem nekoliko žrtvuje za cerkev, kjer je bil krščen, kamor je v svojih otroških in mladeniških letih zahajal k službi božji. Nadalje pa silijo tudi vsakega ponos, da ne pusti, da bi bila ravno njegova rojstna fara najzadnja, in upam, da tudi loški rojaki ne bodo dopustili, da bi bila njihova rojstna fara najzadnja. Farna cerkev v Loki pri Zidanem mostu je zgodovinsko znamenita cerkev, ker je najstarejša v celi škofiji. Stara je namreč nad 700 let. Postavili jo je dal še Leopold Slavni iz vladarske rodbine Babenberžanov l. 1207. — Res je, da smo živeli zadnji čas v delavski krizi, vendar vsi ameriški rojaki prav dobro vedo, da so vkljub temu še vedno stokrat na boljšem kakor njihovi domači v starem kraju, zato se vedno odzovejo na take in podobne prošne in upam, da tudi Ločani ne bodo hoteli biti najzadnji.

Prišpevajte, cenjeni rojaki in rojakinje, vsak po svoji moči. Ko bi se dalo nabrati vsaj za veliki zvon! S tem bi si postavili najkrasnejši spomin v svojem rojstnem kraju, spomin, ki ne bo molčal, temveč bo dan za dnevom spominjal farane na požrtvovalnost in blagodušnost njihovih sorodnikov, prijateljev in znancev v Ameriki.

Prosim, pošljite darove na Fr. Viktorijan Žnidarič OFM, centralni poslovodja tiskarne oo. frančiškanov, 1849 West 22nd St., Chicago, Ill.

Prosimo, naj se Frank Kenik, rodom iz Brezovega dola, št. 2., občina Ambrus, okraj Novo mesto, Slovenija, Jugoslavija, ki je leta 1913. dospel v Ameriko in se zadnjič javil iz Waukešana, Ill., takoj naznani tukajšnjemu generalnemu konzulatu.

Isto prosimo vsakega, komur je kaj znano o njem, da nam naznani njegov natančni naslov, ako je živ, ož, kje in kedaj je umrl, ako je mrtev. Royal Cosulate General of the Serbs, Croats and Slovenes, 115 So. Dearborn St., Chicago.

Zahvala.

Tem potom izrekamo iskreno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nas s sočutnim srcem tolažili v bridkih urah, ko nam je umrla draga hčerka in sestrica

Rozalija Kozjek.

Posebno se zahvaljujemo Rev. Maximiru Zakrajščku za ganljivi govor v cerkvi, nadalje č. šolskim sestram, ki so priredile s šolsko mladino tako lep vpored od hiše žalosti do cerkve sv. Štefana, istotako vsem, ki so darovali vence in sploh vsem onim, ki so se udeležili pogreba in sv. maše, ki se je darovala za pokojno hčerko oz. sestrico. Tisočkrat Bog plačaj vsem skupaj.

FRANK KOZJEK, oče.

ANTONIA KOZJEK, mati.

ALBINA, ANTONIA, MILLA, sestre.

STANISLAUS, brat.

POSLUŽITE SE PRILIKE SEDAJ!

Evropska valuta se je zadnje dni dvignila iz svoje postojanke. Vse kaže, da svet se bliža nazaj, k normalnim razmeram. Pri tem je pa gotovo, da bo tudi evropska valuta prišla do svoje stalnosti v najkrajšem času. Zato, je koristno se poslužiti prilike sedaj.

Midva pošiljava denar v Jugoslavijo in v vse dele Evrope. Vsaka pošiljatev je garantirana in dospe na svoj cilj v dveh do treh tednih.

Ker se pa cena evropski valuti vedno giblje na borzah, zato bova vedno računala po cenah istega dne, ko prejmeva od pošiljateljev denar.

OB IZIDU TE ŠTEVILKE SVA RAČUNALA SLEDEČE CENE:

Za jugoslovanske krone:		Za italianske lire:	
500 kron	\$ 4.15	50 lir	\$ 3.00
1,000 kron	8.10	100 lir	5.65
5,000 kron	40.50	500 lir	27.25
10,000 kron	80.00	1,000 lir	53.50

VSE POŠILJATVE NASLOVLJAJTE NA:

JERICH & ŽELEZNIKAR,

(V URADU EDINOST)

1849 West 22nd Street

CHICAGO, ILL.

Previdnost pride po izkušnji.

Tako je postalo tudi mnogo naših rojakov previdnih po izkušnjah, ko so jih razni zakotni agentje na vabljev in zviti način odrli njih dolarjev, so prišli k nam iskati pomoči. Takih je prišlo ne samo par, ampak na stotine! Da je pa po toči prepozno zvoniti, to naši rojaki prav radi pozabijo.

Zato, kdor hoče sam sebi dobro, se hoče obvarovati sleparjev in brezvestnežev, naj sledi našemu nasvetu!

KDOR HOČE V DOMOVINO MORA IMETI POTNI LIST.

Kadar nameravate potovati v staro domovino, tedaj Vam je potreba, da si preskrbite potni list in sicer, ako ste ameriški državljani, tedaj si morete preskrbeti potni list od ameriške vlade. Če ste pa jugoslovanski podanik, tedaj je treba, da si preskrbite potni list od jugoslovanskega konzulata, treba je le, da se izkažete s kako staro uradno listino, da ste v resnici bili pred vojno prebivalec kraja, ki se sedaj nahaja v novi državi. Istotako velja tudi za vse Slovence, ki so po vojni prišli pod Italijo, Ogrsko ali nemško Avstrijo.

Ne pozabite pa, da bo za Vas najboljše, da si preskrbite potni list predno se podaste na pot. Drugače bodo Vas kje zadrževali in iz Vas molzli Vaše teško zaslužene dolarje. Ako Vam pri dobavi potnih listov ni kaj jasnega, se obrnite na naju in Vam bova preskrbela potni list.

PRISELJEVANJE NI USTAVLJENO.

Nova postava ne zabranjuje priseljavanja, ampak istega le nekoliko omejuje. V slučaju, da želite dobiti k sebi kakega svojega znanca ali sorodnika, se obrnite na naju, da Vam izdelava potrebno prošnjo za dobavo Vaših domačih iz stare domovine v Ameriko.

IZDELJUJEVA VSA NOTARSKA DELA.

Kakor preiskujeva lastninsko pravico zemljišč tu in v domovini. Posredujeva tudi v tožbenah zadevah med strankami tu in v domovini, izdelujeva prevode na angleški jezik in obratno, tolmačiva na sodnijah in dajeva vsakovrstne navodila. Cene za delo nizke, informacije zastoj.

PISMA NASLAVLJAJTE NA:

Jerich & Železnikar

SLOVENSKA NOTARJA

V URADU "EDINOST"

1849 W. 22nd Street

CHICAGO, ILL.

DELO IN DENAR.

Spisal dr. Fr. Detela.
(Dalje.)

Oh, kolikrat je sklepal, da ostavi takšno življenje, da zbeži proč, kjer je ne bi srečal nikoli noben znanec! Kako se ji je bila tudi zbudila misel, da bi se vrnila domov in se vrgla materi pred noge kakor izgubljena hči in jo prosila, kakor se prosi Bog, da naj ji da zavetja, naj jo reši groznega sveta. In hitela je res domov s svojim otrokom in videla mater na smrtni postelji; a pred njeno obličje si ni upala stopiti. Vrnila se je zopet v stare razmere in prosila in jokala, da naj ji preskrbi pošteno ime on, ki mu je bila žrtvovala ona samo sebe. Zaman. Roganje in posmehovanje je bil odgovor od začetka, pozneje kletev in zmerjanje. Mož je moral delati za splošnost; kaj se je brigal za posameznika! Zborovanja, shodi, krčme, to je bilo važno delovanje; kako preživlja ona sebe in otroka, to ni prišlo v poštev. Oh, spoznala je Lojza to splošnost in skupnost, ki je bila njeno srčno kri in zahtevala od nje vedno več dela in pritrgovanja in zatajevanja. Oh, sama plemenitost in blagost in nesebičnost je bilo moža na shodih in solze so mu stopale v oči, kadar je govoril o izkoriščanju ubogih delavcev! Doma pa se je potem najedel, pogledal po predalih, če je še kje kak krajcar, in šel v krčmo in se tam žrtvoval do polnoči in čez za ubogo delavstvo. Koliko je trpela ona pod to požrtvovalnostjo za splošnost, od katere ni odpadla nikdar nobena drobtinica za dom. — Dom? — Kje pa je dom ob večni selitvi iz hiše v hišo, iz kraja v kraj, kjer vse pisano gleda moža in polsmehljiv in zaničljivo njo in otroka? Kakšna sramota, ko jo je srečala Meta, ko jo je spoznal Janez! In njiju nezasluzeno sočutje! Preklinjala naj bi jo bila in zmerjala; a pomilovanje in sočutje s sramoto, to je davil Janez njega, za katerega je ona toliko prestala in pretrpela. In kaj, kadar se srečata zopet! Eden bo poginil, zaradi nje, zaradi njene nevednega življenja. Ona bo zakrivila smrt ali svojega brata, ali svojega — Misel se je pretrgala. Kakor z razbeljenim železom ji je bil vžgan spomin, kako se je vedel on, potem ko ga je bila ona rešila smrti. Šel je, ostavil njo in otroka sama, gotovo se zopet žrtvuje v krčmi za splošnost. Nobena zahvala ni prišla iz srca, nobena lepa beseda z jezika. Kje je še rešitev, kje pomoč? Kakšna bodočnost se odpira njej, kakšna otroku! Zavržena na tem svetu, zavržena na onem. Po vsem telesu se je stresla ob tej mi-

sli, ki se ji je vsiljevala tolikrat, a jo je ona vedno tešila in uspavala s slepilnimi nadami. Saj je bila podarila nespametna vse svoje mlado življenje njemu v tihem brezpogojnem upanju, da se združi enkrat z njim v takšni zvezi, da je ne bo treba skrivati in tajiti pred starši in brati. To upanje ji je podrl dogodek tega dne in zdaj ni imela nobenega mamila več za razburkano vest, nobenega zdravila za smrtno rano. Česa naj bi še čakala? Ali bo še kakšna žrtva omečila srce onega, ki niti nobenega hvaležnega posleda nima za rešiteljico svojega življenja? Oh, grozna sebičnost človeka, ki gori le za splošnost!

Lojzika je objemala mater z drobnimi ročicami in vpila, da naj ne joka; če ne, bo ona umrla. Materi se je krčilo srce, ko je mislila, kakšno mater da ima ubogi otrok, kakšno bo spoznanje, kako se je bo sramovala, kako zatajevala njo, ki ji ne bo mogla zapustiti niti poštenega imena. In v kakšnih razmerah bo rasla! Kako se bo mogla braniti izkušnjavam hudobne matere hčerka, ko se ni ohranila poštenih staršev hči! A rajša bi jo videla mrtvo ko v takšnih razmerah, v kakršnih živi mati; rajša mrtvo v grobu ko živo v blatu. In vendar, kdo jo bo varoval, kdo branil? Oče, ki živi in deluje in popiva za splošnost? On bo samo gledal, da si kmalu kaj prisluži otrok zanj in za njegovo splošnost. Grozne slike o bodočnosti ljubljene hčerke ji je predstavljala razburjena domišljija. Oh, kruta smrt, zakaj ne poberš ljudi nedolžnih! Kaj čakaš, da se zadolže!

Ko je razvidela Lojzika, da ne more pomiriti matere z laskanjem in objemanjem, je sklenila roke in začela poluglasno moliti, kolikor je znala. Vedela je, kako potrpežljivo ji popravlja mati besede in razlaga, česar ne umeje ona.

"Kaj je to, vsakdanji kruh, mama?" je klicala in jo tresla za roko, "kaj je to?"

Mater so obšle tako strašne misli, da ji je zastala sapa in je morala pritisniti roko na razdraženo srce. Divje so zableščale oči, ki jih je s temnim krogom obdala groza, ko je zsrabila hčer, jo vzdignila iz postelje in nesla iz hiše. Hči jo je objela okrog vratu in motila z vpraševanjem: "In ne vpelji nas v izkušnjava, mama. Kaj se to pravi?"

Mati je zajokala naglas, poljubila hčerko, da ji je zmočila obraz s solzami, in jo nesla zopet nazaj v posteljo.

"Ali pojdeš ti, Lojzika, z menoj?" je ihtela.

"Oh, pojdem, mama" je dejala hčerka; "samo ne jokaj nikar!"

"Še malo ostani doma! Potem pridem jaz pote". Mati je popravila hčerki posteljo, ji zatlačila odejo za hrbet in urno odšla.

V tem stanovanju ni hotela ostati več. Postelja, miza, klop, vse jo

je napolnjevalo s studom in grozo. V gozdu, bi prenočila rajša ko se katerikrat pod to streho. Stresla se je, ko je pomislila, kaj da je namepravala storiti, ko jo je rešila mlitev ljubega otroka. Lojzika ni še razumela, kaj se pravi: In ne vpelji nas v izkušnjava! A kdor kolikaj pozna samega sebe, ne more nikdar zadosti ponižno in iskreno moliti te prošnje.

Lojza je hitela v mraku po vasi, da bi dobila Meto ali Janeza in se pogovorila z njima zastran prenočišča za sebe in otroka. Drugega dne bi si že sama poiskala novega stanovanja. Kako bo prehranila svojo hčerko, to je ni skrbelo in na to niti mislila ni, vsa nekako srečna, da se je rešila težkih verig, v katere je bila toliko časa vkovana v strašni sužnosti. Kakor da bi bila vstala od smrti, tako ji je bilo pri srcu in rajša bi poginila takoj nego se vrnila v stare razmere. Vsa je bila izpremenjena, pripravljena vse pretrpeti in vdano prepričana, da bi zaslužila vsako trpljenje. Tiho se je veselila lepih, dobrih misli, ki so jo obhajale in osrčevale. Takšne tolažbe že dolgo let ni čutila v svoji duši kakor sedaj, ko je premišljevala, kako hoče pričeti vse novo življenje, življenje pokore za sebe, skrbi in dela za otroka. Nobenega ponizanja se ni bala več, ko se je bila sama v srcu postavila tako nizko, da je ni mogel nihče več ponižati. In če bo pozneje, ko doraste hčerka, ponizana še pred njo, nič hudega, še nekoliko pokore. Ampak hčerka ne pojde po svetu, kakor je šla ona in se izgubila. Ostala bo pri njej in v domačem kraju med znanci, ki gledajo drug na drugega in ne odpu-

ste radi nobene slabosti. Hčerka mora živeti srečnejša od matere.

Lojzika pa je doma tudi premišljevala, kako da bi razveselila dobro mamo. Bila je premeteno dekle, ki je mnogo mislila, kadar je bila prepričana sama sebi, in si znala hitro sama pomagati.

Komaj je bila mati dvajset korakov od hiše, je bila Lojzika že iz postelje in si je hitro natikala na bose noge mrzle, trde črevlje. Zvit nasmeji ji je krožil ustnice in v svetlih očeh se je bralo, da ima Lojzika nekaj posebnega v mislih. Naredila si je bila zares lep načrt. Soba doma je bila tako mrzla, da se je ona komaj pod odejo mogla prav ogreti Denarja za kurivo ni bilo; in da bi prišel hudi mož, ki je hotel podreti hišo, še kaj drv, ni upala več Lojzika. Na dvorišču tvornice pa leži vedno velik kup premoga. Tam ga

je že dobil marsikak otrok in ga pri nesel domov. Zakaj ne bi šla enkrat tudi Lojzika ponj? Saj ni ona več tako majhen otrok; ona že lahko pomaga pri gospodinjstvu. Kakšno veselje bo zvečer, ko bo tožila mama, da nima s čim zakuriti peči; ona pa ji bo pokazala velik, debel kos premoga, ki bo hitro razgrel vso sobo. Kako jo bo objela od radosti mati! Ona pa se bo ponesla in rekla da bo prinesla še, da bo za kurivo skrbelo ona. Toda skrivaj se mora to izvršiti, da ji ne bi zabranila mati, ki hoče storiti vse sama.

(Dalje prihodnjič.)

AMERIŠKI SLOVENCIM PODPILAJTE SVOJE PODJETJE KATERO EDINO SE BORI ZA VAŠE INTERESE!

W. Szymanski.

Vodim uspešno že tri-in-trideset let svojo dobro založeno trgovino z raznim pohištvo. — Vsak, ki poizkusi pri meni, je moj stalen odjemalec. Takboste tudi Vi, ako le enkrat poizkusite in se prepričate o kakovosti mojega blaga. V zalogi imam najfinejše postelje, naslanjače, kuhinjsko pohištvo in sploh vso pohištveno opremo.

Predno si kupite pohištvo drugje pridite in oglejte si mojo trgovino, ki je Vam vedno na razpolago.

Se priporočam vsem Jugoslovonom!

1907 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.
PHONE: CANAL 597.

VINKO ARBANAS
CVETLIČAR IN PRODAJALEC vsakovrstnih CVETLIC IN ROŽ.

Izvršujem vsakovrstne pogrebne vence. Pri meni dobite najlepše šopke za ženitovanje in druge slavnostne priredbe. Priporočam se Slovincem, kakor tudi vsem Hrvatom in Slovanom v Chicagi in okolici.

1320 West 18th St., Chicago, Ill.
Phone: Canal 4340.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkрасnejše ženitovniške slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němėček
FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.
PHONE: CANAL 2534.

POZOR ROJAKI IN ROJAKINJE!

ALPENTINKTURA je najuspešnejše na svetu za rast in proti izpadanju las. Alpenpomada za brke in brado; kurja očesa in bradavice v 3 dneh popolnoma odstranim; revmatizem v 6 dneh popolnoma ozdravim. Brulintinktura od katere postanejo sivi lasje popolnoma naradni. Rane, opekline, potne noge in za druge bolezni imam jako uspešna zdravila; pišite po cenike, pošljem Vam jih zastonj.

KRASEN KOLEDAR in žepno knjižico pošljem vsakomur zastonj, pošljite mi le 5¢ za poštino. V potrebi velja te knjižica vsakemu več kot \$10.00. —

JAKOB WAHČIČ
6702 Bonna Ave., N. E. Cleveland, O.

John Gornik
SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ
6217 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE. Izdeluje MOŠER OBLEKE po naročilu točno in ceno.

Pripravite se za neodvisnost

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe priložnosti in vspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK
BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro zjutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.